

LAPIN AMMATTIKORKEAKOULUSTA VALMISTUNEIDEN
TRADENOMIEN LAADULLINEN TYÖLLISTYMINEN

Karjula Johanna

Opinnäytetyö
Kauppa, hallinto ja oikeustieteet
Liiketalouden koulutusohjelma
Tradenomi (AMK)

2018

Kauppa, hallinto ja oikeustieteet
Liiketalouden koulutusohjelma
Tradenomi (AMK)

Tekijä	Johanna Karjula	Vuosi	2018
Ohjaaja(t)	Satu Valli		
Toimeksiantaja	Lapin ammattikorkeakoulu		
Työn nimi	Lapin ammattikorkeakoulusta valmistuneiden tradenomien laadullinen työllistyminen		
Sivu- ja liitesivumäärä	42 + 12		

Opinnäytetyön aiheena oli Lapin ammattikorkeakoulusta valmistuneiden tradenomien laadullinen työllistyminen. Opinnäytetyön tarkoituksena oli saada tietoa Lapin ammattikorkeakoulusta valmistuneiden tradenomien koulutusta vastaavasti työllistymisestä ja Lapin ammattikorkeakoulun tradenomikoulutuksen antamista valmiuksista työelämään. Näkökulmana opinnäytetyössä oli opetus- ja kulttuuriministeriön ehdotus sisällyttää laadullinen työllistyminen korkeakoulujen rahoitusmalleihin.

Opinnäytetyö pohjautui kyselytutkimukseen, joka oli tehty Webropol-ohjelman avulla. Linkki kyselyyn lähetettiin kohderyhmälle sähköpostilla. Kyselyssä on yhteensä 19 kysymystä, joiden avulla haluttiin saada selville valmistuneiden tradenomien työllistyminen ja siihen vaikuttavia seikkoja sekä mielipide tradenomikoulutuksesta ja sen antamista valmiuksista työelämälle. Lisäksi käytin tutkimusaineistona aiempaa kirjallisuutta aiheesta ja verkkosivuja. Kohderyhmänä oli Lapin ammattikorkeakoulun kaupan ja kulttuurin osaamisalalta vuosina 2015–2017 valmistuneet liiketalouden tradenomit, joista pois oli luettu Business Information Technology -tradenomit.

Yhteensä sain 90 vastausta kohderyhmältä. 69 % vastanneista oli työllistynyt koulutusta vastaavasti. 81 % vastaajista oli tyytyväisiä tradenomikoulutukseen Lapin ammattikorkeakoulussa, ja 57 %:n mielestä koulutus oli antanut hyvät valmiudet työelämälle. Vastaajista suurin osa oli työllistynyt taloushallintoon, pankki- ja vakuutuslalle sekä esimerkiksi julkishallintoon. Valtaosa vastaajista työskenteli vakituudessa työsuhhteessa toimihenkilönä tai työntekijänä yksityisellä sektorilla. 14 % vastaajista oli kouluttautunut uudelleen eri alalle työllistyäkseen.

Tuloksista voidaan päätellä, että suurin osa tradenomeista työllistyy koulutusta vastaavasti, mutta toisaalta jopa kolmasosa ei tee koulutusta vastaavaa työtä.

Avainsanat tradenomikoulutus, työllistyminen, laadullinen työllistyminen

School of Business and Culture
Degree Programme in Business Administration
Bachelor of Business Administration

Author	Johanna Karjula	Year	2018
Supervisor	Satu Valli		
Commissioned by	Lapland University of Applied Sciences		
Subject of thesis	Quality of employment of BBA graduates from Lapland University of Applied Sciences		
Number of pages	42 + 12		

The subject of this thesis was the quality of employment of Bachelor of Business Administration (BBA) graduates from Lapland University of Applied Sciences (Lapland UAS). The purpose of the thesis was to acquire information of employment that correspond to the education of BBA and get to information about the readiness to working life provided by the BBA education of Lapland UAS. The point of view of the thesis was a proposal for the inclusion of the quality of employment in the funding models of universities and universities of applied sciences by the Ministry of Education and Culture.

The thesis is based on a survey, which was organized with the Webropol -programme. The questionnaire included nineteen questions that aimed to find out the employment of the BBA graduates and some related influencing points. Additionally the purpose of the survey was also to find out opinion on BBA education and the readiness provided by it for working life. Furthermore, I used earlier literature and web pages on the subject as a research materials. The target group of the survey was those who had graduated in 2015-2017 from the School of Business and Culture at Lapland UAS.

I received ninety responses from the target group. 69 % of the respondents had been employed corresponding to the BBA education. 81 % of the respondents was satisfied with the BBA education in Lapland UAS. 57 % of the respondents thought that the BBA education had provided proper readiness for the working life. The majority of the respondents had been employed within financial management area, in a banking business and insurance industry, and for example in public administration. 14 % of the respondents had studied again to acquire job.

We can conclude from the results that the majority of the BBA graduates are employed corresponding to the education but on the other hand a third do not have corresponding work.

Key words education of Bachelor Business Administration, employment, quality of employment

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	6
1.1 Tutkimusongelma	7
1.2 Tutkimusmenetelmä.....	7
2 AMMATTIKORKEAKOULUJEN TOIMINTA	9
2.1 Korkeakoulujen rahoitus	9
2.2 Rahoitusmalli	10
2.3 Uraseurantatutkimus.....	12
2.4 Opetussuunnitelmat.....	13
2.4.1 Opetussuunnitelma Lapin AMKissa.....	13
2.4.2 Opetussuunnitelma Oamkissa	14
2.4.3 Opetussuunnitelma JAMKissa	15
2.5 Ammattikorkeakoulujen työelämälähtöisyys	15
3 TRADENOMI TYÖELÄMÄSSÄ.....	17
3.1 Tulevaisuuden työntekijä	17
3.2 Tradenomien työllistyminen	18
4 TYÖLLISTYMISKYSELYN TOTEUTUS	20
4.1 Vastausten kerääminen ja mittaaminen	20
4.2 Tulokset	20
4.2.1 Tradenomikoulutus ja opintojen vaikutus työllistymiseen	24
4.2.2 Työllistyminen	26
5 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	36
LÄHTEET	40
LIITTEET	42

KÄYTETYT MERKIT JA LYHENTEET

AMK	ammattikorkeakoulu
JAMK	Jyväskylän ammattikorkeakoulu
OAMK	Oulun ammattikorkeakoulu
op	opintopiste

1 JOHDANTO

Tradenomit voivat omien vahvuksiensa ja kiinnostuksen perusteella työskennellä esimerkiksi teollisuuden, kaupan, terveydenhuollon, pankki- ja vakuutusalan, asiantuntijapalvelu- tai muissa kuntien ja valtion eri organisaatioissa (Lapin AMK 2018). Opinnäytetyön aiheena on Lapin ammattikorkeakoulun kaupan ja kulttuurin osaamisalalta valmistuneiden liikelatouden tradenomien laadullinen työllistyminen. Business Information Technology -tradenomit ja tietojenkäsittelyn tradenomit on rajattu pois opinnäytetyöstä. Toimeksiantajana on Lapin ammattikorkeakoulu, ja toimeksiantajan edustajana toimii Katja Mattila. Tavoitteena on saada tietoa siitä, ovatko tradenomit työllistyneet koulutusta vastaavasti vai ovatko he joutuneet kouluttautumaan uudelleen. Lisäksi tutkitaan, minkälaisiin työtehtäviin tradenomit ovat työllistyneet, mihin toimialoille, minkälaisiin asemiin ja kuinka nopeasti he ovat työllistyneet, sekä sitä, minkälaiset valmiudet koulu on antanut työllistymiselle.

Työllistymistä tarkastellaan opinnäytetyössä opetus- ja kulttuuriministeriön ehdotuksen näkökulmasta, jonka tarkoituksena on sisällyttää laadullinen työllistyminen korkeakoulujen rahoituskriteeriksi rahoitusmalleihin. Tähän opinnäytetyöhön sisältyvä tutkimus toteutetaan Webropol-kyselylomakkeella. Webropol-kyselylomake valikoitui opinnäytetyöhön sen helppokäyttöisyyden ja riittävien ominaisuuksien ansiosta. Aiheella on suora yhteys työelämään, sillä opinnäytetyössä tutkitaan sitä, mihin tradenomit valmistumisen jälkeen ovat työllistyneet.

Tradenomiliitto TRAL:n (2017) mukaan tradenomit sijoittuvat monelle eri sektorille ja työtehtävät ovat monenlaisia työelämän asiantuntijatehtäviä. Opinnäytetyön aiheesta tekeekin erittäin mielenkiintoisen työllistymismahdollisuuksien monipuolisuus. Opinnäytetyöstä hyötyvät paitsi koulu, joka saa muun muassa tietoa ja kehitysideoita koulutuksen antamista valmiuksista työelämälle, sekä alalle aikovat, tradenomiopiskelijat ja jo valmistuneet tradenomit, sillä heille opinnäytetyö antaa esimerkkejä muun muassa työllistymismahdollisuuksista.

1.1 Tutkimusongelma

Opinnäytetyössä tutkitaan, minne valmistuneet ovat työllistyneet. Tutkimusongelmakysymyksenä opinnäytetyössä on: ”Minkälaisiin työtehtäviin Lapin AMKin kaupan ja kulttuurin osaamisalalta valmistuneet tradenomit ovat työllistyneet?” Apukysymyksinä on: ”Minkälaiset valmiudet koulutus on antanut työllistymiselle?” ja ”Onko työllistyminen tapahtunut koulutusta vastaavasti vai onko jouduttu koulutautumaan uudestaan?”. Näiden kysymysten avulla tulen tutkimaan valmistuneiden tradenomien sijoittumista työelämässä sekä työllisyystilannetta ja tradenomien koulutusohjelmaa.

1.2 Tutkimusmenetelmä

Määrällisessä tutkimuksessa halutaan useimmiten tutkia erilaisia ryhmittelyitä, syy- ja seuraussuhteita, vertailuita ja numerollisiin tuloksiin perustuvan ilmiön selittämistä. Määrällinen menetelmä suuntauksena sisältää paljon erilaisia laskennallisia ja tilastollisia analyysimenetelmiä. Käytännössä kvantitatiivinen tutkimus, eli määrällinen tutkimus, perustuu kohteen kuvaamiseen ja tulkitsemiseen tilastojen ja numeroiden avulla. (Määrällinen tutkimus 2015.)

Laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus on menetelmäsuuntaus, jonka tavoitteena on kokonaisvaltaisen ja syvemmän käsityksen saaminen ilmiöstä. Käytännössä tämä tarkoittaa todellisen elämän kuvaamista. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa pyritään enneminkin löytämään tai paljastamaan tosiasioita kuin todentamaan jo olemassa olevia väittämiä. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2010, 161.) Laadullisessa tutkimuksessa kohderyhmänä on usein pieni määrä tapauksia, ja niitä pyritään analysoimaan mahdollisimman perusteellisesti (Eskola & Suoranta 1998, 18).

Opinnäytetyössä tarkoituksena on saada faktatietoa Webropol-kyselylomakkeen valmiiksi suunniteltuihin vastausvaihtoehtoihin. Lisäksi opinnäytetyössä kohderyhmänä on Lapin ammattikorkeakoulun kaupan ja kulttuurin osaamisalalta vuosina 2015–2017 valmistuneet suomenkielisen koulutusohjelman liiketalouden tradenomit, jolloin kohderyhmä on 178 henkilöä. Tutkittava ryhmä on sen verran

suuri, ettei opinnäytetyössä ole mahdollisuutta analysoida perusteellisesti tutkittavien henkilöiden todellista elämää ja paljastaa uusia tosiasioita. Niinpä opinnäytetyössä tutkimusosa toteutetaan kvantitatiivisena tutkimuksena. Tutkimuksessa on toki piirteitä myös laadullisesta tutkimusmenetelmästä, kun opinnäytetyössä pyritään saamaan mahdollisia kehitysideoita koulutukseen. Opinnäytetyön tutkimusosassa käytetään menetelmänä kuitenkin kvantitatiivista tutkimusta.

Tutkimustulosten analysointi tapahtuu sekä laadullisesti että määrällisesti. Tuloksista muodostetaan erilaisia taulukoita ja diagrammeja, jotta tuloksia olisi helpompi ymmärtää. Numeroiden lisäksi tuloksia tulkitaan myös tekstimuodossa.

2 AMMATTIKORKEAKOULUJEN TOIMINTA

2.1 Korkeakoulujen rahoitus

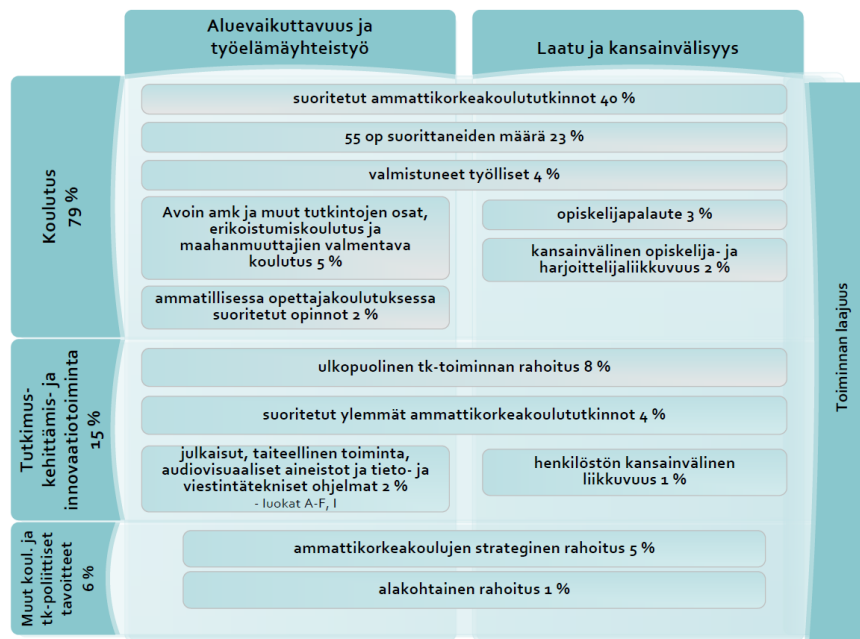
Ammattikorkeakoululain tarkoituksena on ohjata ammatillista korkeakouluopetusta. Ammattikorkeakoululaissa on seitsemännessä luvussa määritelty ammattikorkeakoulun ohjaus ja rahoitus. Opetus- ja kulttuuriministeriö ja ammattikorkeakoulu sopivat keskenään ammattikorkeakoulun toiminnalle asetettavista koulutus-, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan kannalta keskeisistä määrällisistä ja laadullisista tavoitteista sekä niiden toteutumisen seurannasta ja arvioinnista määrävuosiksi kerrallaan. Opetus- ja kulttuuriministeriö voi rahoittaa kaikkien ammattikorkeakoulujen yhteisiä toimintoja valtion talousarvioon otetun määrärahan rajoissa. (Ammattikorkeakoululaki 932/2014.)

Korkeakoulun suunnittelusta ja toteutuksesta vastaa opetus- ja kulttuuriministeriö. Opetus- ja kulttuuriministeriö myös valmistelee korkeakouluja koskevat säädökset, valtion talousarvioesitykset ja valtioneuvoston päätökset sekä toimii korkeakoulujen pääasiallisena rahoittajana. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2018a.)

Joka vuosi talousarvion yhteydessä eduskunta päättää sekä ammattikorkeakoulusektorille että yliopistosektorille opetus- ja kulttuuriministeriön kohdentaman perusrahoituksen määrän. Käytettävissä olevan perusrahoituksen jakaa opetus- ja kulttuuriministeriö käyttäen apuna ammattikorkeakoulujen rahoitusmallia ja yliopistojen rahoitusmallia. Perusrahoituksen määrärahat jaetaan ammattikorkeakoulujen kesken koulutuksen sekä tutkimus- ja kehittämistoiminnan suoritteiden perusteella. Kummallakin korkeakoulusektorilla, ammattikorkeakoulusektorilla ja yliopistosektorilla, on lisäksi strategiaperusteinen rahoitusosuus, josta sovitaan ministeriön ja korkeakoulun kesken. Rahoitusmallien tarkoituksena on vahvistaa korkeakoulujen toiminnan laatua, vaikuttavuutta ja tuottavuutta. Perusrahoitus, joka jaetaan mallin avulla, kohdistetaan korkeakouluille yhtenä kokonaisuutena. Korkeakoulujen tehtävänä on itse päättää rahoituksen sisäinen kohdistaminen omien strategiusten valintojen pohjalta. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2018b.)

2.2 Rahoitusmalli

Pääosa julkisesta rahoituksesta suuntautuu opetus- ja kulttuuriministeriön rahoitusmallien mukaisesti. Perusrahoituksella saadaan turvattua korkeakouluille kohtuulliset edellytykset hoitaa niiden lakisääteiset perustehtävät. (Ehdotus laadullisen työllistymisen sisällyttämiseksi korkeakoulujen rahoitusmalleihin 1.1.2019 alkaen 2017, 13.)

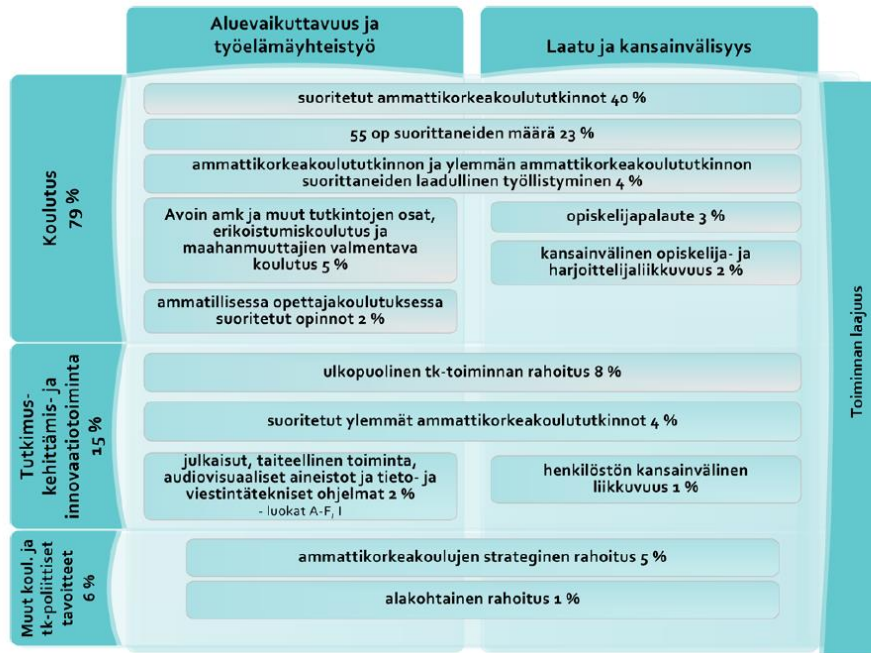
Kuvio 1. Ammattikorkeakoulujen rahoitusmalli vuodesta 2017 alkaen (Ehdotus laadullisen työllistymisen sisällyttämiseksi korkeakoulujen rahoitusmalleihin 1.1.2019 alkaen 2017, 19)

Kuviossa 1 on eriteltyä nykyisen ammattikorkeakoulujen rahoitusmallin eri osat ja se, miten rahoitus niistä muodostuu. Tämän hetkessä rahoitusmallissa otetaan huomioon ammattikorkeakoulujen lakisääteiset tehtävät edellistä rahoitusmallia laajemmin, ja tämä rahoitusmalli korostaa laatua, vaikuttavuutta sekä tehokkuutta. Nykyinen rahoitusmalli on otettu käyttöön 2017 vuoden alusta, ja siinä koulutuksen strategista rahoituksen osuutta vahvistettiin ja työllistymisen sekä avoimen ja tutkintojen osien osuutta lisättiin. Erikoistumisopinnot ja yhteistyöopinnot lisättiin rahoituskriteereihin ja aiemmasta rahoitusmallista poistettiin erillinen ulkomaalaisten suorittamien ammattikorkeakoulututkintojen osuus. Voi-

massa olevan rahoitusmallin ongelmaksi on nähty se, että vaikka se mittaa tutkinnon suorittaneiden työllistymistä, se ei mittaa työllistymisen laadullista ulottuvuutta. Riittävää näkökulmaa ei saada nykyisellä työllistymisen mittaamisella, kun tarkastelun kohteena on korkeakoulutuksen tuottama osaaminen. (Ehdotus laadullisen työllistymisen sisällyttämiseksi korkeakoulujen rahoitusmalleihin 1.1.2019 alkaen 2017, 14, 20.)

Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasosen asettama työryhmä esittääkin, että laadullinen työllistyminen otetaan yhdeksi korkeakoulujen rahoituskriteeriksi. Uuden mallin mukaan laadullinen työllistyminen olisi yksi korkeakoulujen rahoituskriteereistä vuodesta 2019 alkaen. (Haapanen 2016.)

Laadullinen työllistyminen tarkoittaa valmistuneiden työllistymistä koulutustasoa vastaavasti. Opetus- ja kulttuuriministeriön tiedotteessa Sanni Grahn-Laasonen sanoo, että *"koulutuksen tulee tuottaa sellaista osaamista, jolle on käyttöä työmarkkinoilla ja jolla työllistyy. Kyse on koulutuksen laadusta. Olisi vanhanaikaista puhua "oman alan töistä", koska työelämä muuttuu nopeasti ja laaja-alaisella osaamisella voi työllistyä hyvinkin erilaisiin tehtäviin. Siksi on tärkeää, että mittareissa arvioidaan koulutustasoa laajemmin kuin alakohtaisesti. Laadullisen työllistymisen ottaminen mukaan rahoitusmalliin antaa yliopistoille ja ammattikorkeakouluille kannustimen ottaa huomioon tulevaisuuden työelämän tarpeet koulutuksessa ja edistää valmistuneiden työllistymistä. Myös yrittäjäyys on yksi työllistymisen muoto."* Työryhmän esityksen mukaan korkeakoulujen uraseurantakyselyjen tuottamia tietoja voitaisiin hyödyntää korkeakoulujen rahoituksen laskennassa. Uraseurantakyselyihin pohjautuvat indikaattorit, joilla laadullista työllistymistä mitataan, on valittu työryhmän toimesta. Näitä indikaattoreita voidaan käyttää apuna, kun arvioidaan tutkinnon suorittaneen henkilön tyytyväisyyttä saamaansa korkeakoulutukseen, hänen mielipidettään mahdollisuudesta hyödyntää korkeakoulussa hankittua osaamista työelämässä sekä työn vaativuudesta verrattuna hänen saamaansa korkeakoulutukseen. Työryhmän tarkastelussa painotetaan korkeakouluille kohdennettavan valtionrahoituksen näkökulmaa ja korkeakouluja kannustetaan kehittämään toimintaansa ja edistämään opiskelijoidensa laadullista työllistymistä sekä hankkimaan palautetta antamansa koulutuksen työllisyysvaikutuksista. (Valtioneuvosto 2017.)

Kuvio 2. Ammattikorkeakoulujen rahoitusmalli 2019 (Ehdotus laadullisen työllistymisen sisällyttämiseksi korkeakoulujen rahoitusmalleihin 1.1.2019 alkaen 2017, 41)

Kuviossa 2 on uuden mallin mukainen ammattikorkeakoulujen rahoitusmalli 2019. Siinä ainoana erona vuoden 2017 ammattikorkeakoulujen rahoitusmalliin on ammattikorkeakoulututkinnon ja ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneiden laadullinen työllistyminen 4 % (Kuvio 2) valmistuneiden työllisten 4 % osuuden tilalla (Kuvio 1). (Ehdotus laadullisen työllistymisen sisällyttämiseksi korkeakoulujen rahoitusmalleihin 1.1.2019 alkaen 2017, 19, 14.)

2.3 Uraseurantatutkimus

Perinteiset tavat arvioida tutkinnon suorittaneiden laadullista työllistymistä perustuvat heidän ammattiasemansa ja palkkarakenteensa tilastointiin sekä erilaisiin tutkinnon suorittaneille suunnattuihin kyselytutkimuksiin. Suomessa nämä vaihtoehdot ovat mahdollisia kattavien rekisteritietojen sekä korkeakoulujen joko jo käytössä olevien tai valmisteilla olevien uraseurantatutkimusten ansiosta. Yliopistoilla on siis jo käytössä Aarresaari-verkoston uraseurantatutkimus, ja ammattikorkeakouluille ollaan valmistelemassa AMK:sta uralle -uraseurantatutkimusta. Työryhmä on valinnut uraseurantakyselyihin pohjautuen indikaattorit työllistymisen mittaamiseksi. Rahoituksen laskentaan vaikuttaviksi indikaattoreiksi on nyt

ehdotettu tutkinnon suorittaneen henkilön tyytyväisyyttä saamaansa korkeakoulutukseen, mahdollisuuksia hyödyntää korkeakoulussa hankittua osaamista työelämässä, työn vaatavuutta suhteessa saatuun korkeakoulutukseen sekä korkeakoulutuksen merkitystä osaamisen kehittämisessä. Vastaajien antamat arviot ja määrä vaikuttavat rahoitukseen. Työryhmä ehdottaa, että korkeakoulut keräisivät tietoa vuosittain uraseurantakyselyillä nykyisen käytännön tilalla, eli kahden vuoden välein tapahtuvan tiedonkeruun sijaan. (Ehdotus laadullisen työllistymisen sisällyttämiseksi korkeakoulujen rahoitusmalleihin 1.1.2019 alkaen 2017, 16, 17.)

2.4 Opetussuunnitelmat

Tradenomin tutkinto on alempi korkeakoulututkinto. Opintojen laajuus on 210 opintopistettä, ja opiskeluajaksi on varattu 3,5 vuotta. Koulutusohjelma tarjoaa laaja-alaisen liiketoimintaosaamisen lisäksi mahdollisuuden erikoistua oman valinnan mukaan suuntautumisopintovaiheessa. Eri ammattikorkeakouluilla opetussuunnitelmat poikkeavat toisistaan ja myös suuntautumisopinnot ovat erilaiset. Esimerkiksi Haaga-Helian Helsingin toimipisteissä päivätoteutuksessa voi valita suuntautumisvaihtoehdoista global markets and trade:n, Hr ja esimiestyön, markkinoinnin ja viestinnän, palveluliiketoiminnan ja asiakkuuksien, rahan ja talouden tai yrittäjyyden ja verkostojen väliltä itseään kiinnostavan suuntautumisvaihtoehdon. (Haaga-Helia 2018.) Lapin ammattikorkeakoulun suuntautumisvaihtoehdot syksyllä 2018 alkavissa päivätoteutuksissa ovat Rovaniemellä asiakaslähtöinen palveluliikennetoiminta (markkinointi) tai talousosaaminen liiketoiminnan kehittämisessä ja Torniossa vaihtoehtona on digitaalinen myynti (Lapin AMK 2018). Suuntautumisvaihtoehdot Lapin AMKissa ovat vaihdelleet eri vuosina. Seuraavissa kappaleissa vertailen muutaman eri ammattikorkeakoulun opetussuunnitelmia.

2.4.1 Opetussuunnitelma Lapin AMKissa

Lapin ammattikorkeakoulussa tradenomin opetussuunnitelma koostuu projekteista sekä lukuvuosi- ja lukukausiteemoista. Tradenomin koulutuksen rakenne koostuu 2018–2019 vuoden opetussuunnitelman mukaan perus- ja ammattiopinnoista 90 op, vaihtoehtoisista ammattiopinnoista 60 op, vapaasti valittavista opinnoista 10 op, ammattitaitoa edistävästä harjoittelusta 30 op sekä opinnäytetyöstä

20 op, joka sisältää myös tutkimus- ja kehittämismenetelmät -opinnot. Perusopinnoilla pyritään saamaan opiskelija oppimaan liiketalouden perusteet ja alan toimintatavat. Perusopintojen myötä opiskelijan tulisi hallita myös ammattikorkeakoululain edellyttämä kielitaito. (Opetussuunnitelmat: Lapin ammattikorkeakoulu 2018-2019 2018.)

Ammattiopinnoissa opiskellaan alan keskeisiin ammatillisiin tehtäväalueisiin, käytäntöihin ja uusimpaan teoreettiseen tietoon. Ammattiopintojen kautta opiskelija kykenee valmistumisen jälkeen työskentelemään itsenäisesti alan asiantuntija- ja kehittämistehtävissä ja yrittäjänä. Vaihtoehtoiset ammattiopinnot koittavat toisena lukuvuotena, ja niiden aikana liiketalouden osaamista syvennetään. Ammattitaitoa edistävässä harjoittelussa tutustutaan ohjatusti ammattiopintojen kannalta keskeisiin käytännön työtehtäviin ja tietoja ja taitoja päästään soveltamaan työelämässä. Opinnäytetyön tarkoituksena on kehittää valmiuksia soveltaa tietoja ja taitoja ammattiopintoihin liittyvässä käytännön asiantuntijatehtävässä. Vapaasti valittavat opinnot täydentävät ja syventävät ammatillista osaamista. Lapin AMKissa vapaasti valittavia opintoja voi suorittaa esimerkiksi erilaisissa hankkeissa, niihin voi valita muidenkin koulutusten ja korkeakoulujen opintosuorituksia ja ne voi suorittaa ammatillista kasvua täydentävänä ylimääräisenä harjoitteluna. (Opetussuunnitelmat: Lapin ammattikorkeakoulu 2018-2019 2018.)

2.4.2 Opetussuunnitelma Oamkissa

Oulun ammattikorkeakoulussa opintosuunnitelma on perusopintojen, ammattiopintojen ja ammattitaitoa edistävän harjoittelun osalta samanlainen kuin Lapin AMKissa. Opetussuunnitelma poikkeaa vapaasti valittavien opintojen osalta Lapin AMKin suunnitelmaan verrattuna siten, että opiskelijalla on mahdollisuus valita opintojaksot 15 opintopisteen edestä. Opintojaksot voivat olla joko oman tutkinto-ohjelman ammattiopintoja tai vapaasti valittavia opintoja, vieraiden kielten opintoja, kielellisiä tai matemaattisia taitoja aktivoivia opintojaksot, muiden tutkinto-ohjelmien opintoja tai muissa ammattikorkeakouluissa (esim. kesäopintoportaali) tai yliopistossa suoritettuja opintoja. Opinnäytetyö on Oamkin suunnitelmassa 15 opintopisteen laajuinen, sillä se ei pidä sisällään Lapin AMKin suunnitelman mukaisesti tutkimus- ja kehittämismenetelmien opintoja. (OAMK 2018.)

2.4.3 Opetussuunnitelma JAMKissa

Jyväskylän ammattikorkeakoulussa opintopisteet on suhteutettu samoin kuin Oamkin opintosuunnitelmassa. JAMKin opintosuunnitelman mukaan päivä-toteutuksen ammattiopintoihin sisältyy laaja valikoima liiketalouden opintoja, joista opiskelija saa valita itselleen sopivat henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaansa. Toisena vaihtoehtona JAMKissa on hakeutua ammatillisiin suuntautumisvaihtoehtoihin, joita kutsutaan kärjiksi. Kärkiopinnot suuntaavat opiskelijan ammattiopintoja niin, että opiskelijoilla jotkin ammattiopinnot ovat pakollisia ja ammattitaitoa edistävä harjoittelu ja opinnäytetyö suunnataan kärjen toimialoille tai kärjen työtehtäviin. Kärkiopintoja ovat JAMKissa esimerkiksi urheiluliiketoiminta, brändiosaaja ja finanssiala. (JAMK 2018a.)

2.5 Ammattikorkeakoulujen työelämälähtöisyys

Opinnäytetyössäni ollaan kiinnostuneita siitä, minkälaiset valmiudet koulutus on antanut työelämälle. Lapin ammattikorkeakoulussa oppiminen, tutkiminen ja kehittäminen tapahtuvat monipuolisissa oppimis- ja kehittämissympäristöissä, joita ovat muun muassa virtuaaliympäristöt, kansainvälisten kumppaneiden tarjoamat ympäristöt, työelämä sekä tutkimus- kehitys- ja innovaatiohankkeet sekä -projektit. Harjoittelulla saadaan kokemusta työelämästä, kun harjoittelu toteutuu työpaikoilla. Lapin AMKissa tehdään myös yhteistyötä alueen yritysten kanssa erilaisissa projekteissa. (Opetussuunnitelmat: Lapin ammattikorkeakoulu 2018-2019 2018.)

Oulun ammattikorkeakoulussa työelämälähtöisyyttä mahdollistetaan kattavan ja monipuolisen yhteistyöverkoston sekä OAMKin labien, Demolan ja muiden projektiointojen ja toimeksiantojen kautta. Projekteissa toimitaan usein moniammatillisissa tiimeissä, joissa opiskelijoita on monilta eri koulutusaloilta ja maista. Projektien avulla opiskelijat oppivat myös työelämässä tärkeinä pidettyjä vuorovaikutus- ja tiimityöskentelytaitoja. (OAMK 2018.)

Jyväskylän ammattikorkeakoulussa kärjissä suoritettavissa opinnoissa korostetaan työn opinnollistamista ja työelämäyhteistyötä. Kärjet perustuvat Keski-Suo-

men alueen työvoima- ja osaamistarpeille, ja jokaiselle kärjelle on rakennettu tiivis työelämäverkosto, joka edistää opiskelijan opintojen etenemistä, harjoittelu- paikkojen saamista ja opiskelijan työllistymistä. Jyväskylän ammattikorkeakou- lussa yhteistyö alueen sidosryhmien kanssa on jatkuvaa ja monipuolista, ja koko opetushenkilökunta osallistuu verkostoitumiseen. (JAMK 2018a.) Lisäksi Jyväskylän ammattikorkeakoulussa pyritään projektien, ryhmätöiden ja harjoittelujak- son avulla mahdollistamaan opitun soveltaminen käytäntöön. Opiskelijoille järjes- tetään monia tilaisuuksia, joissa voi luoda verkostoja työelämään. (JAMK 2018b.)

3 TRADENOMI TYÖELÄMÄSSÄ

3.1 Tulevaisuuden työntekijä

Tulevaisuudessa työ pilkkoutuu yhä pienempiin osiin ja asiantuntijatyötä automatisoidaan. Työmarkkinat erikoistuvat kansainvälisesti kilpailtuun työhön ja paikalliseen, läsnäoloa edellyttävään työhön. Projektimaisessa työssä vaaditaan kykyä sietää epävarmuutta ja jatkuvia muutoksia. Työelämä vaatii tulevaisuudessa yhä enemmän henkilökohtaista vastuunottamista ja itsensä johtamista. Yrittäjämäisestä asenteesta, ajattelutavasta sekä työotteesta on tulevaisuudessa jokaisessa työssä hyötyä. (YES Varsinais-Suomi 2018.)

Eduskunnan tulevaisuusvaliokunnan julkaisun 3/2014 mukaan jopa kolmasosa suomalaisista työpaikoista olisi vaarassa koneellistumisen toisen aallon myötä, kun automaatio ja tekoäly korvaavat kokonaisia ammattikuntia. Pääsääntöisesti kaikki työ, joka ei sisällä syvällistä luovuutta tai suoraa inhimillistä kontaktia, voidaan lähitulevaisuudessa korvata, sillä tulevaisuudessa työtehtävät edellyttävät lähinnä luovuutta, uuden oppimista ja ajattelua. Julkaisun mukaan uhkana on se, että luovaa työtä tekevän vähäisen porukan rinnalla moni kansalaisista joutuu kilpailemaan vähenevistä töistä, joissa palkka on matala. Tämä saattaisi olla julkaisun mukaan suurin murros työelämässä teollisen vallankumouksen jälkeen. (Jarenko & Martela 2014, 7–58.)

Tulevaisuuden työelämää ajatellen pitäisi miettiä myös koulutusjärjestelmää uudestaan teollistumiskauden jälkeisen työelämän tarpeiden näkökulmasta, jolloin teknisten taitojen rinnalla tulisi koulutuksessa olla kaksi painotettua asiaa. Toinen painotetuista asioista olisi nuorten tukeminen oman kutsumuksensa löytämisessä ja toinen nuoren omaehtoisten kykyjen vahvistaminen nuoren omassa osaamispääomassa, urakehityksessä ja muutenkin elämän hallinnassa. Jatkuvassa muutoksessa olevassa työelämässä menestyminen vaatii taitoa ottaa itse vastuuta oman osaamisen kehittämisestä ja urasta. Sisäisesti motivoitunut työntekijä huolehtii osaamisestaan kuin vahingossa, kun hän on oikeasti kiinnostunut alastaan ja sisäistää siihen liittyvää tietoa työssä ja vapaa-aikana, eikä tämä tunnu sisäisesti motivoituneelta edes pakotetulta. Tulevaisuuden menestyjät ovat

ne yhteiskunnat, jotka onnistuvat saamaan nuoret koulutusputken läpi rikkomatta heidän sisäistä innostustaan tekemiseen. (Jarenko & Martela 2014, 7–66.)

Tahto kehittyä ja oppia uutta ovat työnantajien mielestä työntekijän ominaisuuksista tärkeimpiä tulevaisuudessa. Muita arvostettavia ominaisuuksia ovat joustavuus, muutosvalmius ja sopeutumiskyky sekä moniosaajuus sekä teknologian käyttö. Keskittymiskykyä, verkostoituneisuutta, asiantuntijuutta ja erikoistuneisuutta ei pidetä tulevaisuudessa puolestaan kovinkaan suurena roolissa. Tulokset ovat Suomalaisen Työn Liiton toimeksi antamasta kyselytutkimuksesta koskien tulevaisuuden työelämää. (Suomalaisen Työn Liitto 2016.)

Työntekijät pitävät itse tärkeinä ominaisuuksina moniosaajuutta ja joustavuutta tulevaisuuden työelämässä. Hyvää keskittymiskykyä ja sitoutuneisuutta ei pidetä taasen niin tärkeänä. Työnantajilta työntekijät haluavat tulevaisuudessa joustavuutta, asiaosaamista ja hyviä esimiestaitoja, luotettavuutta ja tasa-arvoisuutta. (Suomalaisen Työn Liitto 2016.)

3.2 Tradenomien työllistyminen

Tradenomiliitto TRAL:n jäsentutkimuksen mukaan valtaosa tradenomeista työllistyy yksityiselle sektorille. Jäsentutkimuksen mukaan noin 70 % työskentelee asiantuntija-, esimies-, päällikkö- tai johtotason tehtävissä, jotka ovat toimihenkilötasoa vaativampia tehtäviä. Usko oman työpaikan säilymiseen on tutkimuksen mukaan parantunut jo parin vuoden ajan, ja vastaajista yli 82 % kokee oman työsuhteen tilanteen olevan joko vakaa tai melko vakaa. Määräaikaisissa työsuhteissa olevat eivät kuitenkaan koe samoin, vaan heistä alle puolet kokee tilanteensa olevan vakaa tai melko vakaa. TRAL:n jäsentutkimuksessa on tutkittu myös tradenomien sijoittumista alueellisesti. Noin puolet tradenomeista työskentelee tutkimuksen mukaan Uudellamaalla ja loput jakautuvat melko tasaisesti maakuntakaupunkeihin. Tradenomeja työskentelee Pirkanmaalla ja Varsinais-Suomessa eniten Uudenmaan jälkeen. (TRAL 2018a.)

2000-luvulla tradenomien työttömyysprosentti on ollut noin 5–7 %, mutta jos työttömyysprosenttiin lisätään ne tradenomit, jotka eivät tee koulutustaan vastaavaa työtä, luku nousee 20–40 prosenttiin eri tutkimusten, kuten Tilastokeskuksen,

Koulutuksen tutkimuslaitoksen, Akavan ja TRAL:n työmarkkinatutkimuksen mukaan. Lähivuosina korkeakoulutettujen työttömyys on yleisesti ollut kasvussa, mikä näkyy myös tradenomien työttömyyslukuissa. Esimerkiksi vuoden 2014 lokakuussa tradenomeja oli lähes tuhat enemmän työttömänä kuin vuotta aiemmin. (TRAL 2018b.)

Taulukko 1. Työttömien lukumäärät (mukaillen Taulu 2018)

Työttömät	2017/1	2018/1	Muutos, lkm	Muutos, %
Alempi korkeakouluaste, koko maa	26 710	21 777	-4 933	-18,5
Alempi korkeakouluaste, vastavalmistuneet	3 048	2 278	-770	-25,3
Tradenomi	4 741	3 947	-794	-16,8

Akavan julkaisemassa ekonomisti Heikki Taulun tilastossa Tilastoja korkeasti koulutettujen työttömyydestä* 31.1.2018 alemman korkeakouluasteen työttömiä on puolestaan ollut vuonna 2017 tammikuussa 26 710 ja samaan aikaan vuonna 2018 heitä on ollut 21 777. Alemman korkeakouluasteen käyneitä työttömiä on ollut 2018 vuoden tammikuussa siis 4933 vähemmän. Vastavalmistuneiden osalta samat luvut ovat vuoden 2017 tammikuussa olleet 3048 ja 2018 vuonna 2278, eli heitä on tänä vuonna ollut 770 vähemmän. Työttömien lukumäärää on verrattu myös yleisimpien akavalaistutkintojen koulutusaloittain. Tässä vertauksessa tradenomien työttömyystilanne on vuoden 2017 tammikuussa ollut 4747, ja vuoden 2018 tammikuussa vastaava luku on ollut 3947 eli 794 vähemmän edelliseen vuoteen verrattuna. (Taulukko 1.) Kaikki luvut ovat työttömät ilman lomautettuja. (Taulu 2018.)

4 TYÖLLISTYMISKYSELYN TOTEUTUS

4.1 Vastausten kerääminen ja mittaaminen

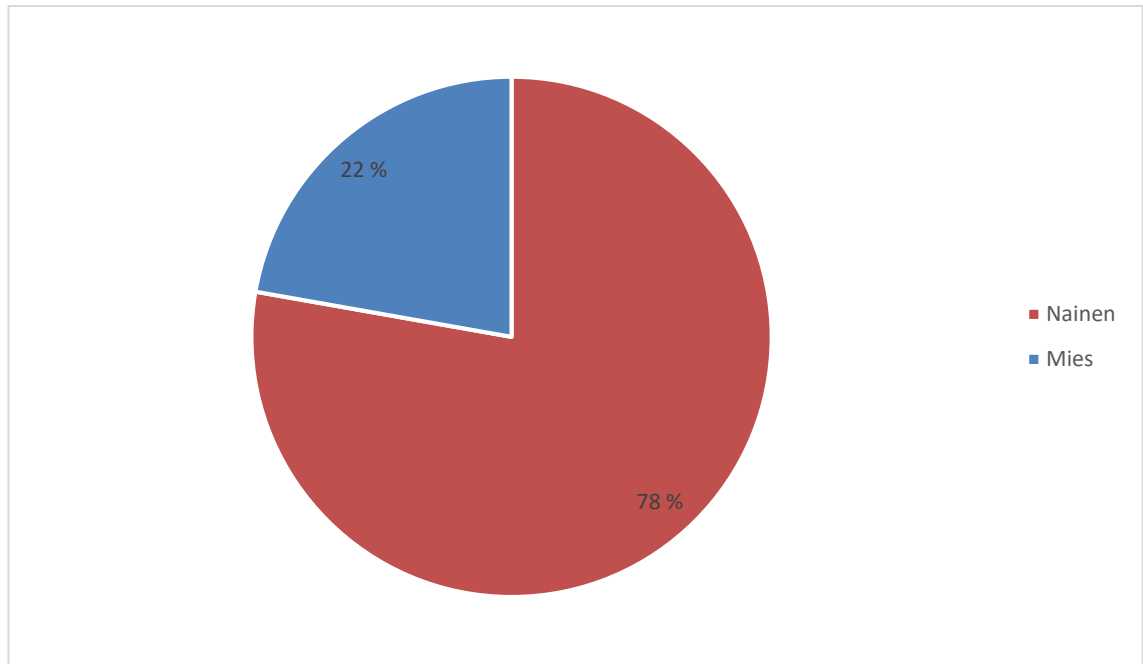
Vastaukset kerätään Lapin AMKista valmistuneilta tradenomeilta sähköpostiin lähetettävän Webropol-kyselylomakelinkin kautta. Lapin AMKin kaupan ja kulttuurin osaamisalan liiketalouden suomenkielisen koulutusohjelman tradenomien sähköpostiosoitteet saadaan Lapin ammattikorkeakoululta ja sähköpostiosoitteet tuhotaan heti, kun vastaukset on saatu, jotta henkilötietojen käyttö menee tietosuojalain mukaisesti. Sähköposti lähetetään piilokopiona, jolloin vastaajat eivät näe toistensa sähköpostiosoitteita.

Sähköposti kyselylomakelinkin ja saatekirjeen kanssa lähetetään yhteensä 178:aan valmistuneen tradenomin sähköpostiosoitteeseen. Vastausaikaa annan yhteensä viikon ja neljäntenä päivänä lähetän muistutusviestin.

Webropol-kyselylomakkeen olen laatinut niin, että se antaisi mahdollisimman hyvät vastaukset opinnäytetyöni tutkimusongelmaan, mutta ei veisi liikaa aikaa vastaajilta. Lomakkeessa on kysymyksiä perustietojen kartoittamisen lisäksi myös koulutuksesta ja sen antamista valmiuksista sekä työllistymisestä ja tämän hetkestä työtilanteesta. (Liite 1.)

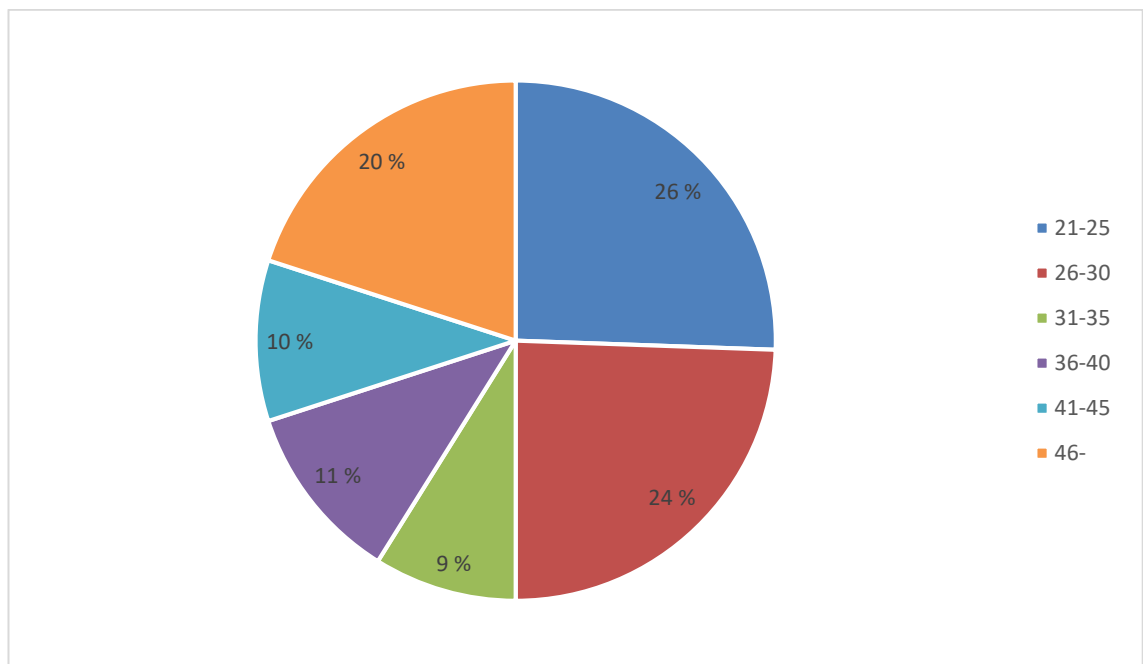
4.2 Tulokset

Kysely lähetettiin yhteensä 178:lle vuosina 2015–2017 valmistuneelle tradenomille. Yhteensä vastauksia saatiin 90. Vastausprosentti on hyvä, sillä hie- man yli puolet vastasi kyselyyn. Kyselyyn jäi vastaamatta 88 henkilöltä. Vastaa- jista 78 % on naisia ja 22 % miehiä (Kuvio 3).

Kuvio 3. Tutkimukseen osallistuneiden sukupuolijakauma

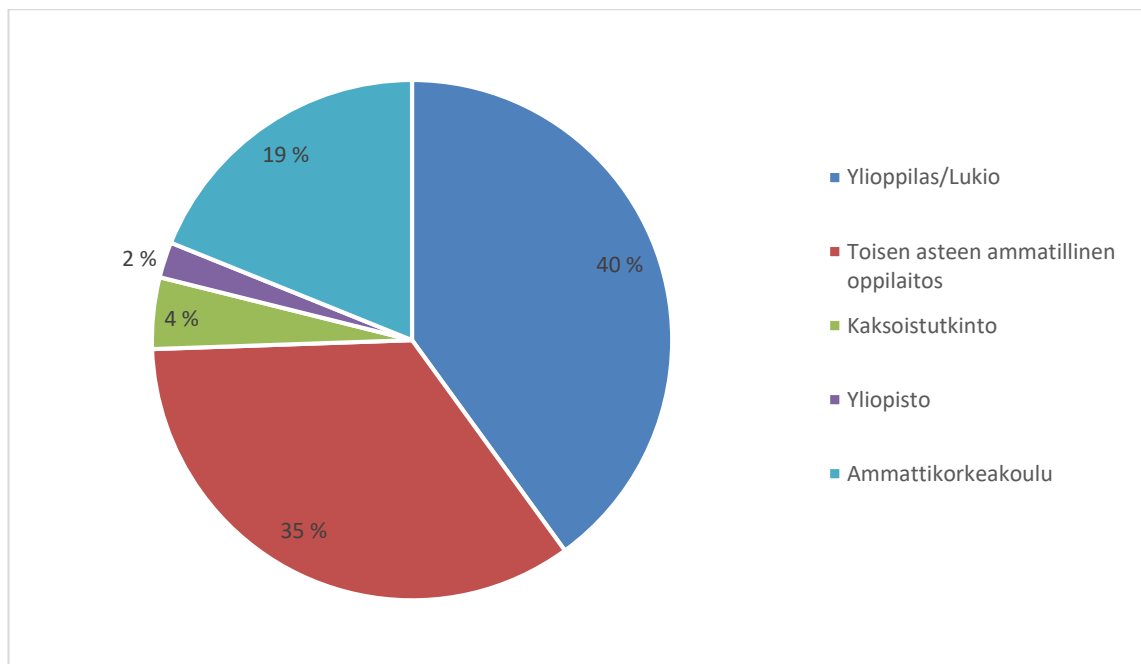
Vastaajista eniten on 21–25-vuotiaita, joita on 26 %, ja 26–30-vuotiaita, joita on puolestaan 24 %. 20 % vastaajista on 46 tai yli 46-vuotiaita. 36–40-vuotiaita vastaajia on 11 % ja 41–45-vuotiaita 10 %. Vähiten vastaajia on 31–35-vuotiaissa, joita kyselyyn vastanneissa on 9 %. (Kuvio 4.)

Kuvio 4. Tutkimukseen osallistuneiden ikäjakauma

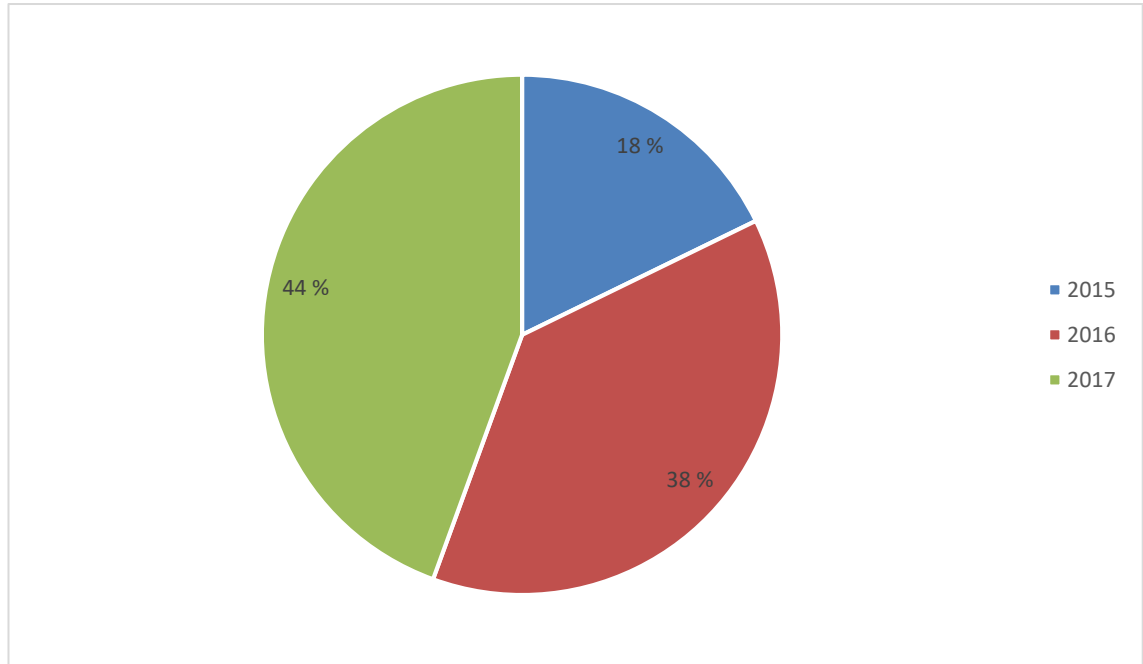
Aikaisemmalta koulutukseltaan suurin osa (40 %) vastaajista on ylioppilaita/lukion suorittaneita. Toiseksi eniten on toisen asteen ammatillisen oppilaitoksen käyneitä vastaajia, joita on 35 %. Ammattikorkeakoulun käyneitä vastaajissa on 19 % ja yliopiston käyneitä 2 %. Vastaajista 4 % on kaksoistutkinnon suorittaneita. (Kuvio 5.)

Kyselylomakkeessa oli mahdollista laittaa avoimeen tekstikenttään koulutusala kaikissa muissa vastausvaihtoehdoissa paitsi ylioppilas/lukio-vaihtoehdossa. Eniten toisen asteen ammatillisen oppilaitoksen suorittaneiden vastaajien koulutusaloja on liiketalous ja kaupan ala. Muita vastaajien koulutusaloja toisen asteen ammatillisen oppilaitoksen suorittaneilla on muun muassa ravintola-ala ja sosiaali- ja terveysala. Kaksoistutkinnon suorittaneiden koulutusalanana on liiketalous ja sosiaali- ja terveysala. Yliopiston suorittaneiden koulutusalanaksi vastaajat ovat antaneet sosiologian ja finanssin ja luoton. Ammattikorkeakoulun suorittaneiden koulutusalat ovat olleet liiketalous ja kaupan ala, matkailuala, maa- ja metsätalousala sekä tekniikan ja tietotekniikan alat. (Liite 2.)

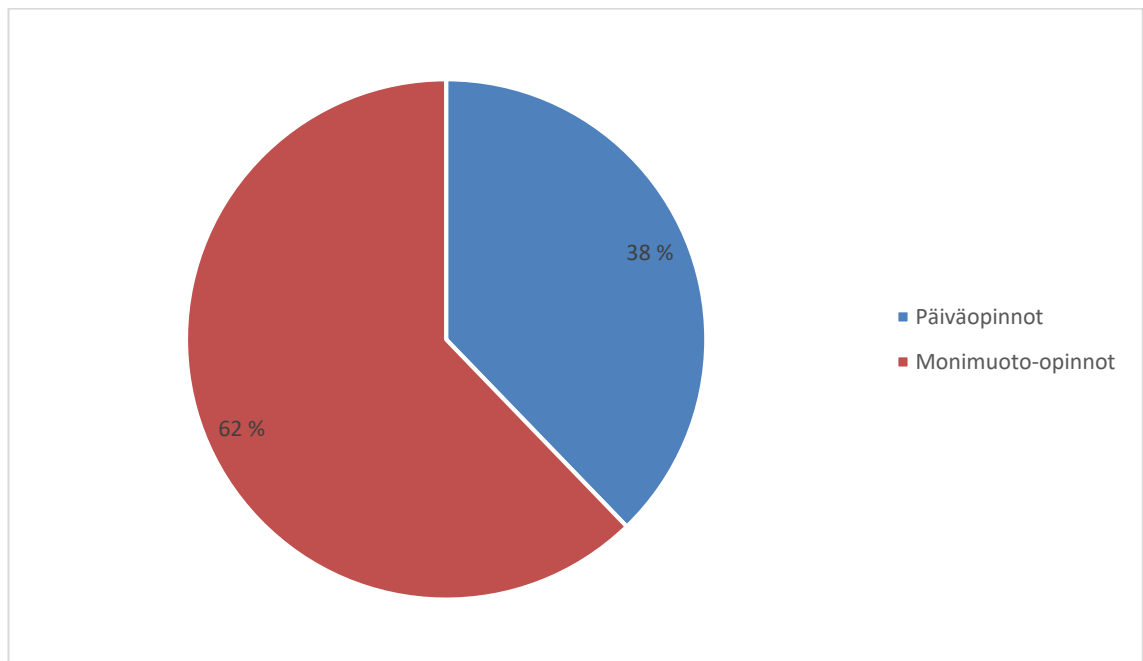
Kuvio 5. Tutkimukseen osallistuneiden aikaisempi koulutus

Vastaajista 44 % on valmistunut vuonna 2017, 38 % vuonna 2016 ja 18 % vuonna 2015 (Kuvio 6).

Kuvio 6. Tutkimukseen osallistuneiden tradenomiksi valmistumisvuosi

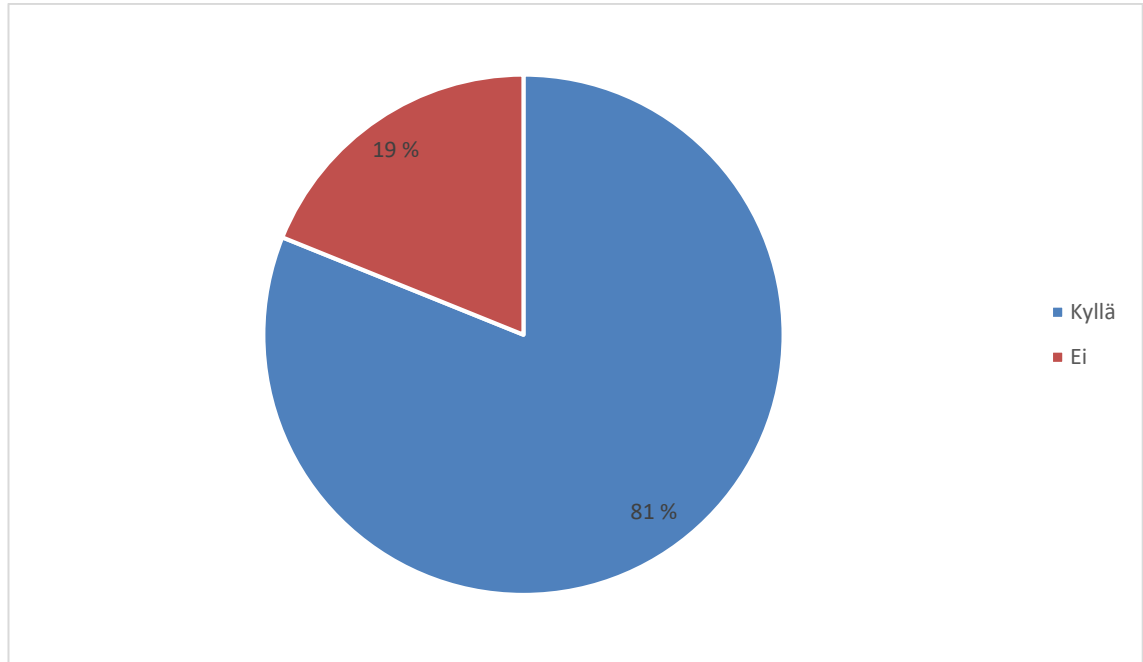
Vastaajissa enemmän on ollut monimuoto-opintoina ammattikorkeakoulun opinnot suorittaneita, joita on ollut 62 %. Päiväopintoina suorittaneita on 38 %. (Kuvio 7.)

Kuvio 7. Tutkimukseen osallistuneiden opiskelumuoto

4.2.1 Tradenomikoulutus ja opintojen vaikutus työllistymiseen

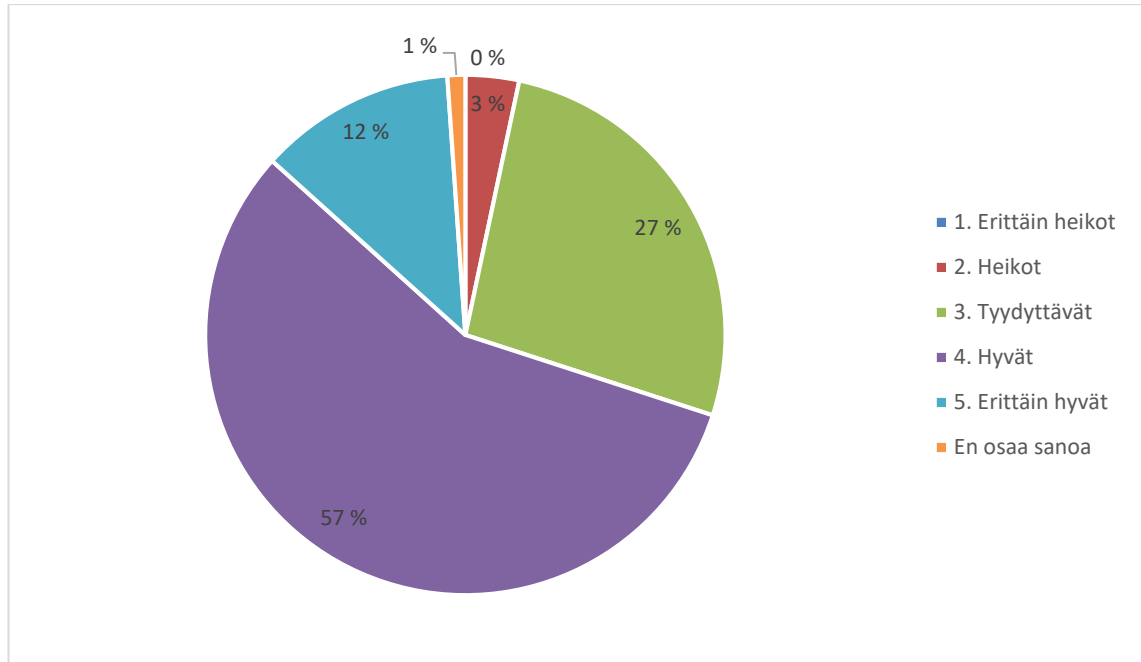
Yli puolet vastaajista kokee olevansa tyytyväisiä tradenomikoulutukseen Lapin AMKissa. Vastaajista 81 % on tyytyväisiä ja 19 % ei ole tyytyväisiä saamaansa koulutukseen (Kuvio 8).

Kuvio 8. Tutkimukseen osallistuneiden tyytyväisyys tradenomikoulutukseen Lapin AMKissa

Mikäli vastaaja ei ollut tyytyväinen tradenomikoulutukseen Lapin AMKissa, tuli heidän kertoa avoimeen tekstikenttään, mitä lisäisivät tradenomikoulutukseen. Vastaajat kehittäisivät tradenomikoulutusta lisäämällä siihen muun muassa enemmän käytäntöä esimerkiksi kirjanpitytyöstä ja muista työelämän tehtävistä. Vastaajat toivoivat muun muassa taloushallinnosta ja yrittäjyydestä lisää syvempää opetusta ja ajankohtaisten talousuutisen seuraamista. Muiksi kehityskohteiksi on mainittu enemmän yhteistyötä yritysten kanssa ja valinnan vapautta opintojen rakenteeseen sekä opetuksen laadun parantaminen ja syventävän osaamisen saaminen. Vastaajien mielestä koulutuksessa saisi olla enemmän opetusta ja vähemmän ryhmätöitä ja opetuksessa voisi käyttää yrittäjien luentoja enemmän. Lisäksi vastaajat toivoivat enemmän ohjausta opinnoissaan sekä selkeyttä opintoihin. (Liite 3.)

Yli puolet vastaajista on sitä mieltä, että tradenomin tutkinto antaa työelämälle hyvät valmiudet. Erittäin hyväksi valmiudet on kokenut 12 % vastaajista ja tyydyttäväksi 27 %. Heikoiksi valmiudet on kokenut 3 % vastaajista ja 0 % erittäin heikoiksi. Vastaajista 1 % ei ole osannut arvioida tutkinnon antamia valmiuksia työelämälle. (Kuvio 9.)

Kuvio 9. Tutkimukseen osallistuneiden mielipide tradenomin tutkinnon antamista valmiuksista työelämälle

Kyselylomakkeen kysymyksessä yhdeksän kysytään avoimena kysymyksenä, miten koulutuksen työelämälähtöisyyttä voisi kehittää. Kysymykseen vastaaminen ei ollut pakollista, ja 90:stä vastaajasta 30 on jättänyt vastaamatta tähän kysymykseen. Monissa vastauksissa korostettiin enemmän yhteistyötä yritysten kanssa ja siihen esitettiin erilaisia keinoja, kuten enemmän projektitehtäviä ja käytännön oppimista eri yritysten kanssa, vuorovaikutusta yrittäjien/työnantajien kanssa sekä start up -tilaisuuksia ja tutustumista eri alojen eri kokoisiin yrityksiin. Lisäksi toivotaan, että yritykset, jotka ovat mukana yhteistyössä, panostaisivat yhteistyöhön. Projektit voisivat olla siis sellaisia, joista hyötyisivät molemmat osapuolet. Vastauksissa mainitaan, että alueen yrityksille tulisi viestittää, että käyttäisivät rohkeasti opiskelijoita uusissa innovaatioissa. Yhteistyöltä toivotaan myös säännöllistä yhteydenpitoa, jolloin yrityksiltä voitaisiin saada tietoa siitä, millaista

osaamista he tarvitsevat ja mihin suuntaan osaamista tulisi kehittää tulevaisuudessa. Lisäksi ehdotetaan, että yhteistyötä voisi tehdä myös kuntien kanssa. (Liite 4.)

Vastaajien mukaan koulu voisi myös tukea enemmän harjoittelupaikkojen löytämisessä niin Suomesta kuin ulkomailtakin ja tehdä esimerkiksi yhteistyötä sellaisten yritysten kanssa, jotka sitoutuisivat ottamaan harjoittelijoita säännöllisesti ja olisivat valmistumisen jälkeen myös mahdollisesti opiskelijoille tulevia työnantajia. Yhteistyötä voisi kehittää yritysten kanssa niin, että harjoitteluista saataisiin palkallisia. Monipuolisia harjoitteluita voisi olla vastaajien mukaan enemmän ja niitä voisi olla myös lyhyinä työkokeiluina. Toisaalta koetaan myös, että tarpeeksi pitkä, esimerkiksi vähintään neljän kuukauden työharjoittelu auttaa työllistymään. Työharjoittelun tärkeyttä koulutuksessa saisi korostaa enemmän. (Liite 4.)

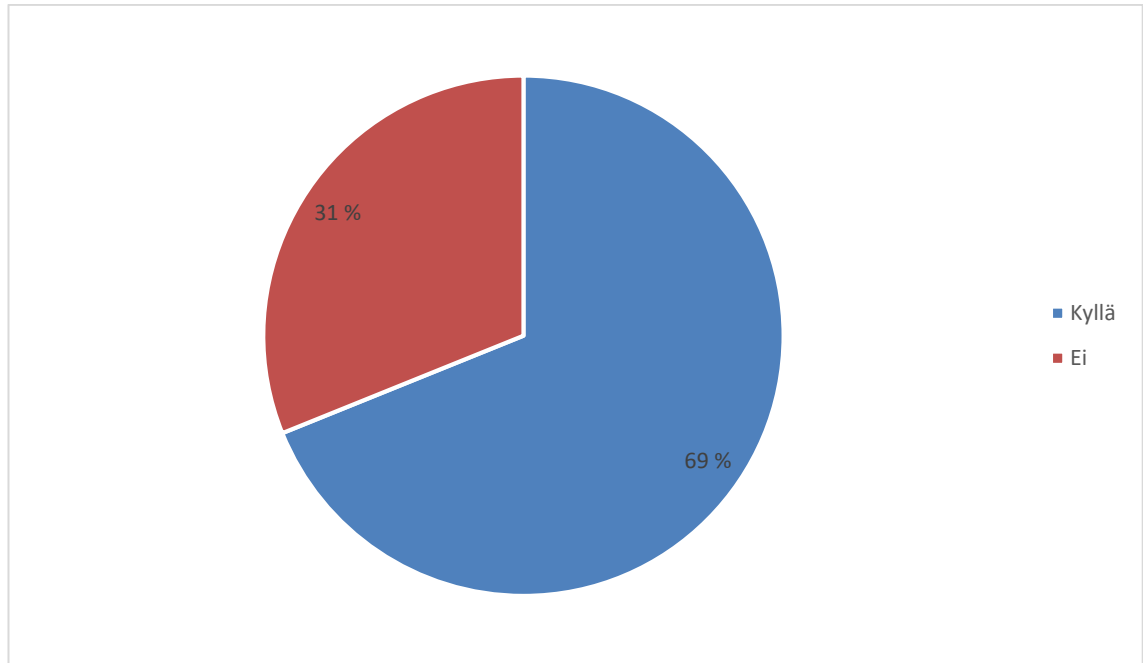
Vastaajat esittävät, että uravaihtoehtoja voisi tuoda paremmin esille ja koululle voisi koittaa saada enemmän vierailijaluennoksijoita eri yrityksistä ja koulusta aiemmin valmistuneista tradenomeista. Projekteja toivotaan olevan myös suuntautumisopinnoissa ja toivotaan, että vapaasti valittavia opintoja voisi valita myös muista suuntautumisopintojen toteutuksista kuin omasta. Lisäksi vastaajat toivovat, että opinnoissa olisi enemmän kieliä, yrittäjyysopintoja ja työelämän käytännön työtehtäviä ja että eri kurssien tehtävät integroitaisiin toisiinsa, opinnoissa ei tulisi saman asian toistoa monella kurssilla ja opettajat pidettäisiin ajan tasalla, jolloin opetuksen laatu taattaisiin. Opinnoissa haluttaisiin myös tutustua työpaikoissa käytössä oleviin ohjelmiin, kuten taloushallinnon eri ohjelmiin. Vastauksissa toivotaan myös, että koulu tukisi työelämälähtöisyyttä jo olemassa olevan työpaikan ja sen työtehtävien kautta, jolloin opiskelijalla olisi mahdollisuus käydä opintojen ohessa paremmin töissä. (Liite 4.)

Osa vastaajista oli sitä mieltä, että koulutuksen antama työelämälähtöisyys on ollut riittävää (Liite 4).

4.2.2 Työllistyminen

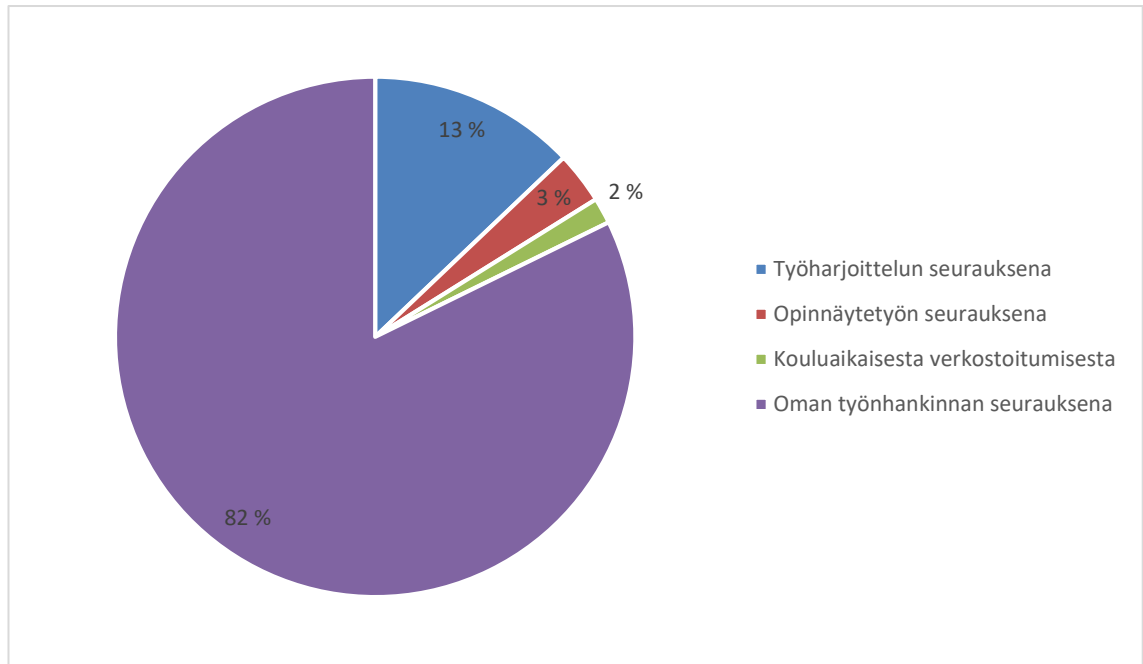
Vastaajista yli puolet (69 %) on työllistynyt koulutusta vastaavasti valmistumisen jälkeen. 31 % vastaajista ei ole saanut koulutusta vastaavaa työpaikkaa valmistumisen jälkeen. (Kuvio 10.) Vastaajat, jotka eivät olleet työllistyneet koulutusta

vastaavasti, siirtyivät tässä vaiheessa kyselyä viimeiseen kysymykseen, jossa kysytään, ovatko valmistuneet kouluttautuneet uudelleen eri alalle työllistyäkseen. Näitä, jotka eivät olleet työllistyneet tradenomikoulutusta vastaavasti, on vastaajissa 28 henkilöä.

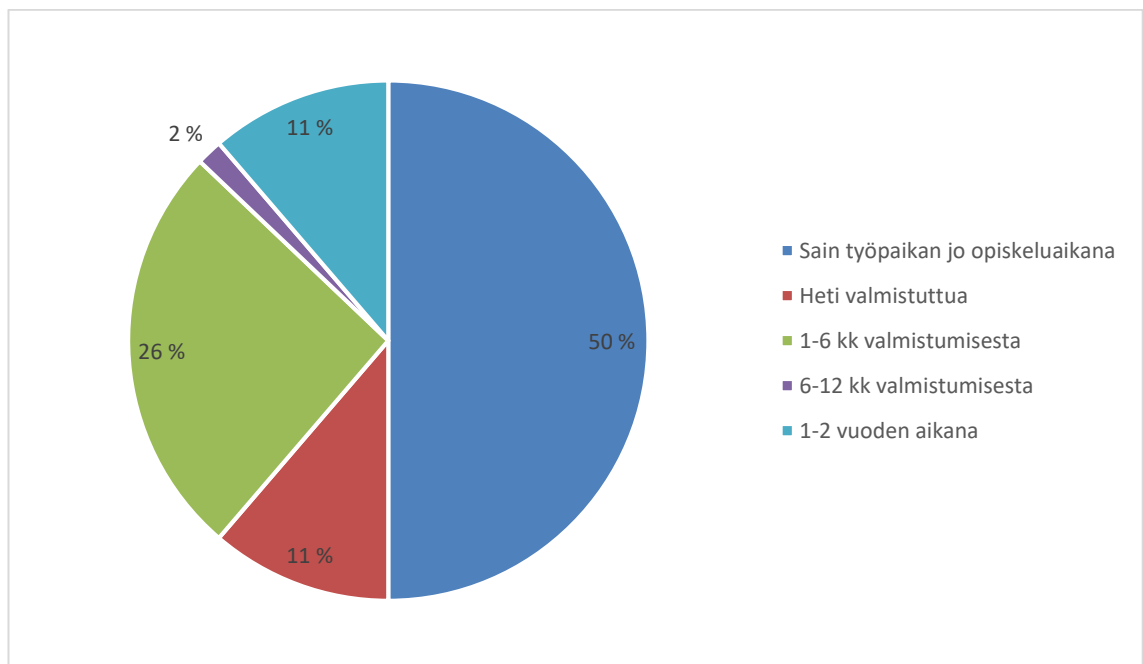
Kuvio 10. Tutkimukseen osallistuneiden työllistyminen koulutusta vastaavasti valmistumisen jälkeen

Työpaikan saantia koskevaan kysymykseen ja tuleviin kysymyksiin pystyi vastaamaan ne, jotka olivat vastanneet työllistyneensä tradenomikoulutusta vastaavasti. Vastaajia näissä kysymyksissä on siis 62 henkilöä. Vastaajista 82 % on saanut työpaikan oman työnhankinnan seurauksena. Työharjoittelun seurauksena työpaikan on saanut 13 % ja opinnäytetyön seurauksena 3 %. Kouluaiikaisesta verkostoitumisesta työpaikan on saanut 2 % vastaajista. (Kuvio 11.)

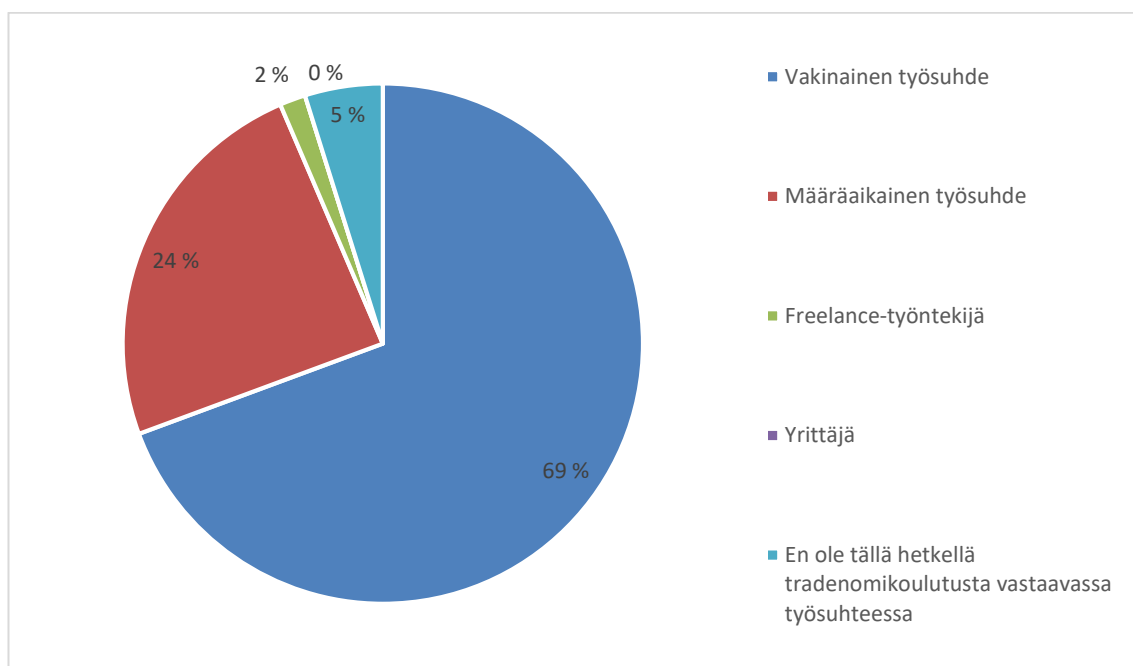
Kuvio 11. Miten tutkimukseen osallistuneet ovat saaneet työpaikan

Puolet vastaajista on saanut työpaikan jo opiskeluaikana. Heti valmistumisen jälkeen työpaikan on saanut 11 % vastaajista, ja 1–6 kk valmistumisesta työpaikan on saanut 26 %. 6–12 kk valmistumisesta työpaikan on saanut 2 % ja 1–2 vuoden aikana 11 %. (Kuvio 12.)

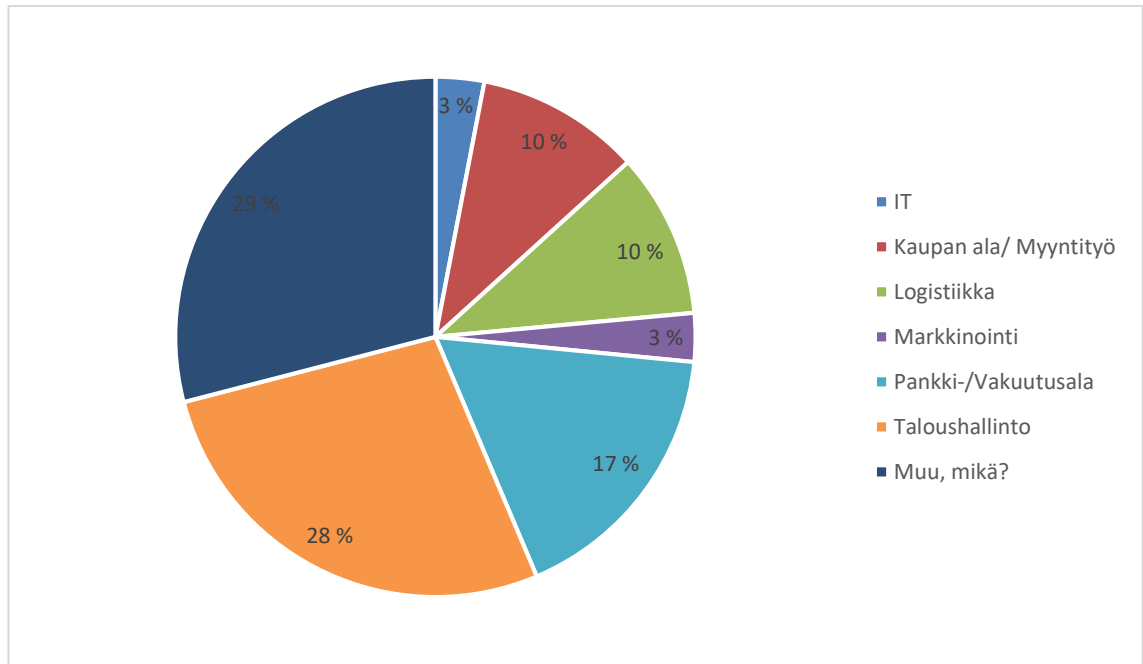
Kuvio 12. Kuinka pian tutkimukseen osallistuneet ovat työllistyneet valmistumisensa jälkeen

Vastaajista yli puolet (69 %) on tällä hetkellä vakinaisessa työsuhteessa. Toiseksi eniten vastaajia 24 % on määräaikaisessa työsuhteessa. 2 % vastaajista on freelance-työntekijänä. Yksikään vastaajista ei ole päätenyt yrittäjäksi. Vastaajista 5 % ei ole tällä hetkellä tradenomikoulutusta vastaavassa työsuhteessa. (Kuvio 13.) Ne vastaajat, jotka eivät olleet enää tällä hetkellä tradenomikoulutusta vastaavissa työtehtävissä, siirtyivät tämän kysymyksen jälkeen viimeiseen kysymykseen. Tällä hetkellä tradenomikoulutusta vastaavassa työsuhteessa ei ollut 3 henkilöä.

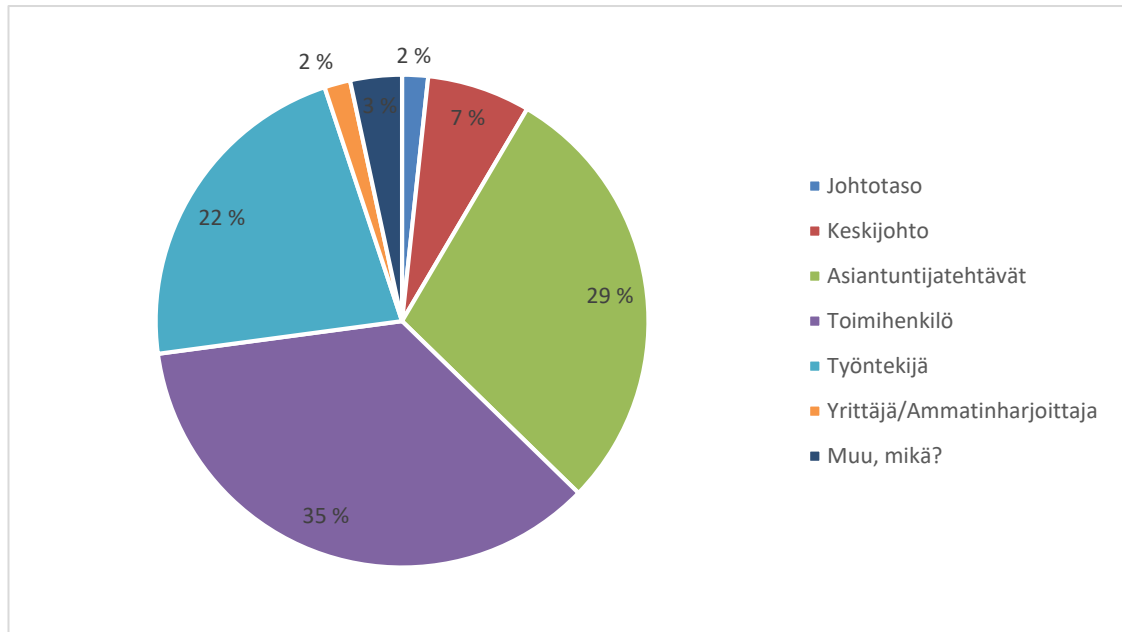
Kuvio 13. Tutkimukseen osallistuneiden työsuhde tällä hetkellä

Vastaajista 59 henkilöä on tällä hetkellä tradenomikoulutusta vastaavassa työsuhteessa, joten tämän hetkistä työtilannetta koskeviin kysymyksiin on vastannut nämä henkilöt. Lapin AMKista valmistuneista tradenomeista koulutusta vastaavasti on työllistynyt tällä hetkellä taloushallintoon 28 % ja pankki- ja vakuutuslalle 17 %. Molempiin, sekä kaupan alalle/myyntityöhön että logistiikkaan, on työllistynyt 10 % vastaajista. IT ja markkinointi on molemmat työllistäneet tradenomeja 3 %. Vastaajista 29 % on työllistynyt jollekin muulle alalle kuin edellä mainituille. (Kuvio 14.) Muita työllistäjiä ovat julkishallinto, teollisuus, projektityö, palveluala, opetusala ja liikuntajärjestö (Liite 5).

Kuvio 14. Millä alalla tutkimukseen osallistuneet työskentelee tällä hetkellä

Suurin osa (36 %) työskentelee toimihenkilönä, asiantuntijatehtävissä 29 % ja työntekijänä 22 %. Keskijohdossa työskentelee 7 %, johtotasolla ja yrittäjänä/ammattinharjoittajana on 2 % vastaajista. 3 % vastaajista on vastannut työskentelevänsä jossain muussa työtehtävässä kuin edellä mainituissa. (Kuvio 15.) Nämä kaksi vastaajaa ovat antaneet vastauksesi projektivastaava ja tilausten hallinta, asiakaspalvelu.

Kuvio 15. Minkälaisissa työtehtävissä tutkimukseen osallistuneet työskentelevät tällä hetkellä

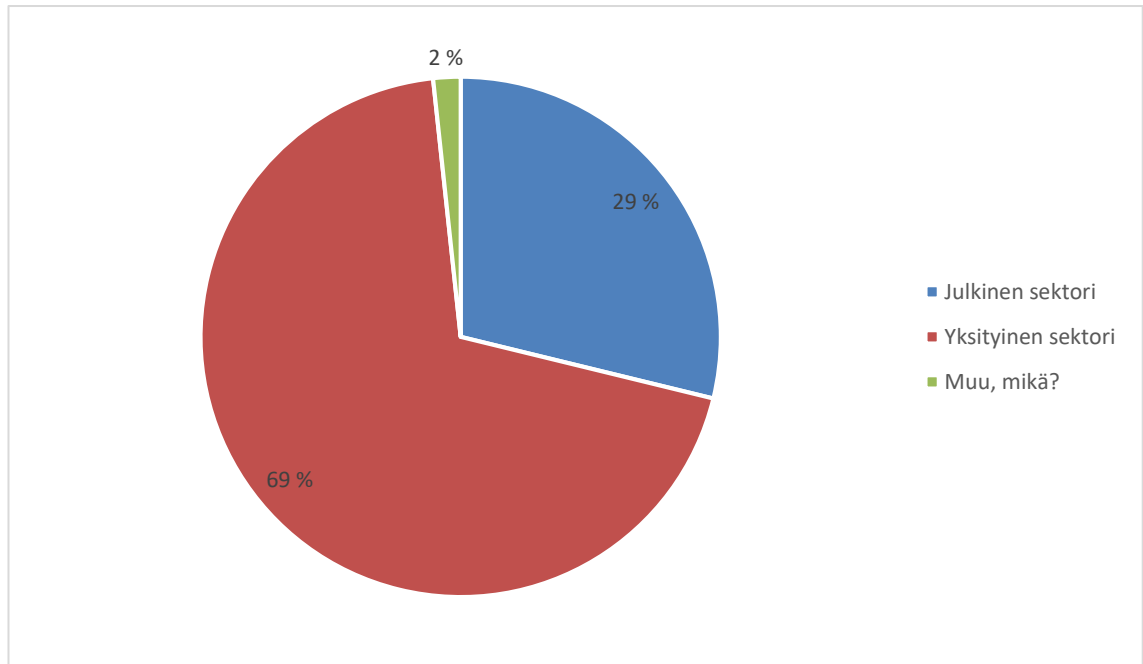
Tehtävänimikkeeksi vastaajat ovat ilmoittaneet seuraavia:

- Advisor
- Aluevastaava
- Asiakasneuvoja
- Assistentti
- Customer service representative for Nordic wholesaler
- Facilities coordinator
- Hallintosihteeri
- Hallintovastaava
- Hankesihteeri
- Harjoittelija
- Henkilöstösihteeri

- IT- ja talousvastaava
- Johdon assistentti
- Kansainvälinen yhteistyöhenkilö
- Kehitysinsinööri
- Kiinteistösihteeri
- Kirjanpitäjä
- Laivanselvittäjä
- Lajikoordinaattori
- Laskenta-assistentti
- Laskentasihteeri
- Laskutus- ja maksuliikenneasiantuntija
- Myynti- ja markkinointihenkilö
- Ohjelmajohtaja
- Operatiivinen assistentti
- Opettaja/suunnittelija
- Ostaja
- Palkanlaskija
- Palveluasiantuntija
- Palveluneuvoja
- Palvelupäällikkö
- Palvelusihteeri/palkanlaskija

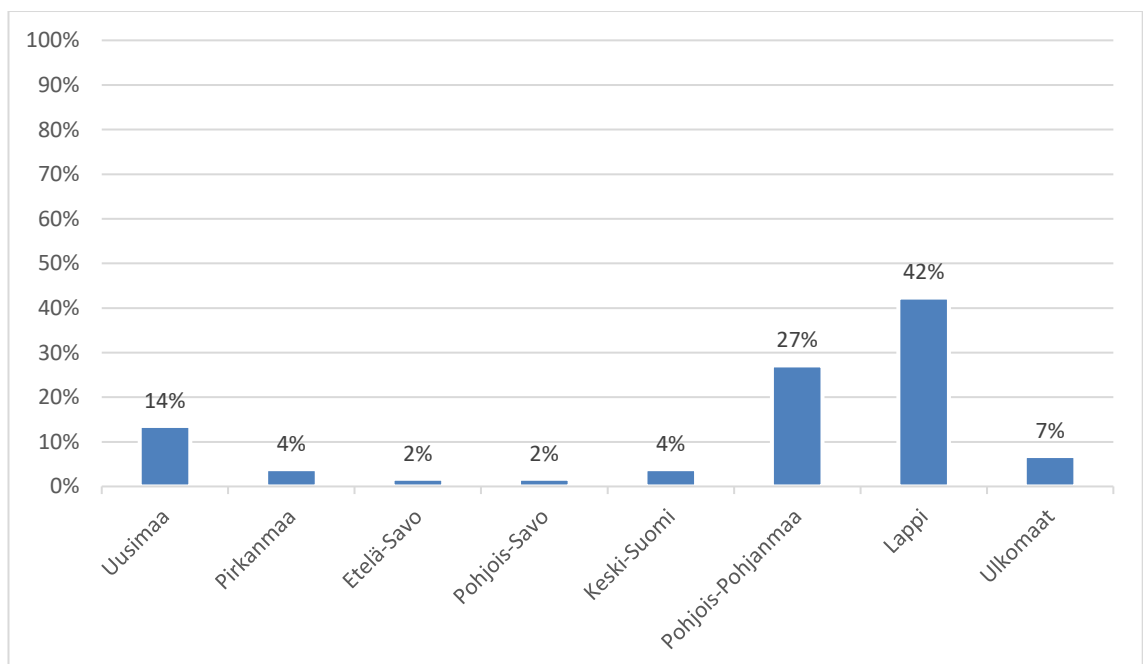
- Palveluvastaava
- Rahoitusasiantuntija
- Rahoitusneuvoja
- Ratkaisuasiantuntija
- Sales agent
- Suunnittelun asiantuntija
- Talous- ja velkaneuvoja
- Taloushallinnon asiantuntija
- Tarkastaja
- Toimistopalvelujen esimies
- Toimistos sihteeri
- Toimitusassistentti
- Vakuutusutkija
- Vastuunmyyjä
- Verkkokaupan asiakaspalvelija
- Yrittäjä/freelancer.

Yli puolet vastaajista (69 %) on työllistynyt yksityiselle sektorille. Julkiselle sektorille työllistyneitä on 29 %, ja 2 % vastaajista eli yksi henkilö on ilmoittanut työllistyneensä muulle kuin julkiselle tai yksityiselle sektorille. (Kuvio 16.) Tämä henkilö on ilmoittanut työllistyneensä järjestöön.

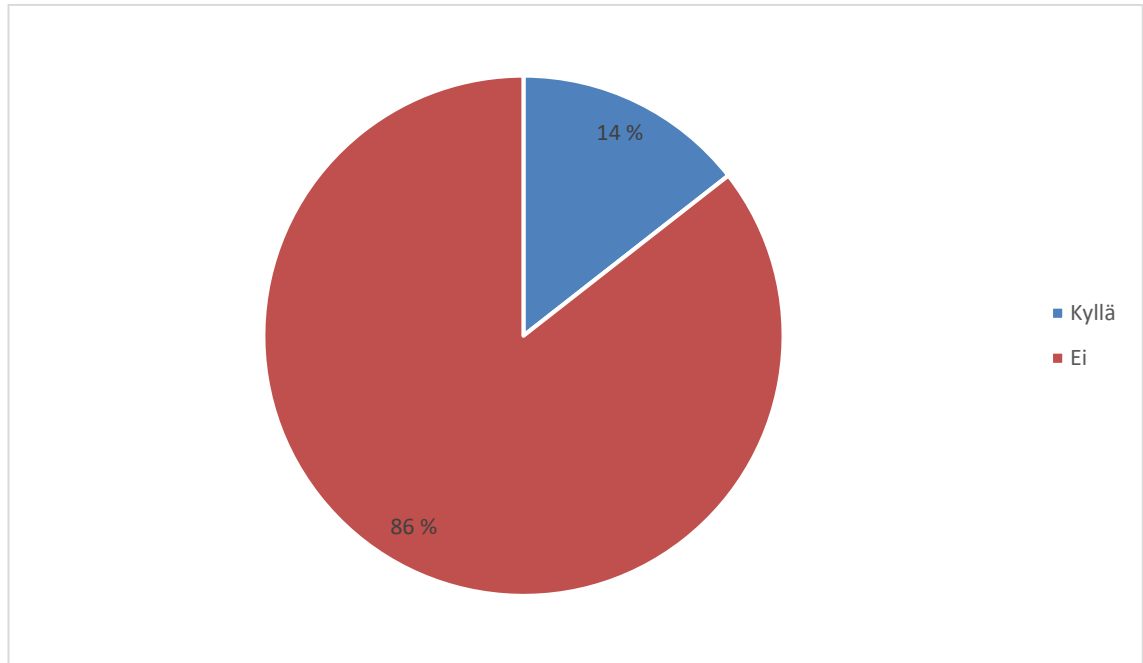
Kuvio 16. Tutkimukseen osallistuneiden työnantaja

Eniten vastaajien työpaikkoja on Lapissa (42 %) ja Pohjois-Pohjanmaalla (27 %). Työpaikan sijainniksi Uudenmaan on ilmoittanut 14 %. Pirkanmaalla ja Keski-Suomessa työskentelee molemmissa 4 % vastaajista ja Etelä-Savossa ja Pohjois-Savossa molemmissa 2 %. 7 % vastaajista on ilmoittanut työskentelevänsä ulkomailla. (Kuvio 17.)

Kuvio 17. Työpaikan sijainti

Viimeisenä kysymyksenä kysytään, onko vastaaja kouluttautunut uudelleen eri alalle työllistyäkseen. Tähän kysymykseen on vastannut jälleen kaikki 90 kyselyyn vastannutta henkilöä. Vastaaajista 86 % ei ole kouluttautunut uudelleen työllistyäkseen mutta 14 % on.

Kuvio 18. Ovatko tutkimukseen osallistuneet joutuneet kouluttautumaan uudelleen eri alalle työllistyäkseen

5 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Opinnäytetyön tavoitteena oli saada tietoa Lapin AMKista valmistuneiden tradenomien työllistymisestä; siitä minkälaisiin työtehtäviin tradenomit ovat työllistyneet, mihin toimialoille, minkälaisiin asemiin ja kuinka nopeasti he ovat työllistyneet. Lisäksi haluttiin tutkia koulun antamia valmiuksia työelämälle. Työllistymistä tarkasteltiin opinnäytetyössä opetus- ja kulttuuriministeriön ehdotuksen näkökulmasta, jonka tarkoituksena on sisällyttää laadullinen työllistyminen korkeakoulujen rahoituskriteeriksi rahoitusmalleihin. Opinnäytetyön tutkimusongelmaan lähdettiin etsimään vastausta kyselytutkimuksella. Kyselytutkimus laadittiin Webropol-ohjelmalla, ja siinä oli yhteensä 19 kysymystä, joilla kartoitettiin perustietojen lisäksi niin koulutusta ja sen antamia valmiuksia kuin työllistymistä ja tämän hetkistä työtilannetta. Kyselytutkimukseen saatiin yhteensä 90 vastausta. Vastausprosentti on 51 %, jota voidaan pitää hyvänä.

Tutkimusmenetelmänä opinnäytetyössä käytettiin kvantitatiivista tutkimusmenetelmää, mutta opinnäytetyössä oli myös piirteitä kvalitatiivisesta tutkimusmenetelmästä, kun vastaajilta haluttiin saada mielipiteitä ja kehitysideoita koulutukseen ja sen työelämälähtöisyyteen. Enemmän opinnäytetyön tutkimus painottui kuitenkin kvantitatiiviseen tutkimusmenetelmään, koska tutkittava ryhmä oli suuri ja tuloksia haluttiin tarkastella tilastoitavina lukuina.

Vastaajista suurin osa oli 21–30-vuotiaita, ja naisia oli vastaajissa enemmän kuin miehiä. Suurin osa vastaajista oli ennen tradenomiopintoja käynyt lukion. Eniten vastauksia oli 2017 valmistuneilta tradenomeilta. Monimuoto-opintoina suorittaneita vastaajia oli enemmän kuin päiväopintoina suorittaneita.

Reilusti yli puolet vastaajista oli tyytyväisiä tradenomikoulutukseen Lapin AMKissa. Ne, jotka eivät olleet tyytyväisiä koulutukseen, kehittäisivät sitä lisäämällä muun muassa enemmän käytäntöä koulutukseen ja toivoivat lisää ja syvempää opetusta muun muassa taloushallintoon ja yrittäjyyteen. Lisäksi he lisäisivät yrittäjien luentoja ja vähentäisivät ryhmätöitä. Koulutuksen antamiin työelämän valmiuksiin yli puolet vastaajista oli tyytyväisiä, ja osan vastaajista mielestä myös koulutuksen työelämälähtöisyys oli ollut riittävää. Työelämälähtöisyyttä kehitettäisiin kuitenkin lisäämällä yhteistyötä yritysten kanssa muun muassa erilaisten

projektien merkeissä. Yrityksiin tutustumista ja vierailijaluonnoitsijoita sekä yrityksistä että koulusta aiemmin valmistuneista tradenomeista toivottiin olevan enemmän. Kielten opetusta ja työpaikoissa käytössä olevien erilaisten ohjelmien opiskelusta toivottiin vastauksissa lisää. Lisäksi harjoittelupaikkojen saamiseen haluttiin tukea koululta enemmän, ja ehdotettiin, että yhteistyötä tehtäisiin sellaisten yritysten kanssa, jotka voisivat tarjota opiskelijoille harjoittelupaikkoja. Erityisesti harjoitteluiden, tutustumiskäyntien ja vierailijoiden avulla opiskelijat saisivat nähdä ja kuulla, minkälaisia urapolkuja tradenomeilla voi olla.

Opetussuunnitelma Lapin AMKissa on muuttunut ajankohtaisemmaksi. Koulutukseen on siis tullut jo muutoksia, mutta näistä vastauksista on varmasti hyötyä opetussuunnitelmien suunnittelussa jatkossakin. Erityisesti tulevaisuuden työelämää koskien hyvä huomio oli eräässä koulutuksen työelämälähtöisyyden kehittämistä koskevan kysymyksen vastauksessa, jossa ehdotettiin, että koulu voisi tehdä yritysten kanssa sellaista yhteistyötä, jossa yhteyttä pidettäisiin aktiivisesti ja saataisiin nimenomaan yrityksiltä tietoa siitä, millaista osaamista heillä tarvitaan ja mihin suuntaan osaamista tulisi jatkossa kehittää. Näin opinnot saataisiin vastaamaan enemmän sitä, mitä työnantajat odottavat työntekijöiltä tulevaisuudessa.

Vastaajista kolmasosa ei ollut työllistynyt koulutusta vastaavasti. Tästä voidaan päätellä, että opetus- ja kulttuuriministeriön ehdotuksen mukaan, jossa laadullinen työllistyminen sisällytetään rahoituskriteeriksi, kolmasosasta vuosina 2015–2017 valmistuneista tradenomeista ei uuden rahoitusmallin mukaan saataisi Lapin AMKissa rahoitusta. Kyselytutkimuksen mukaan tradenomikoulutuksen saaneista 31 % ei ollut työllistynyt koulutustaan vastaavasti, jolloin tutkimustulos vastaa myös aiheesta aiemmin tehtyjä tutkimuksia.

Koulutusta vastaavasti työllistyneet henkilöt olivat pääsääntöisesti saaneet työpaikkansa oman työnhankinnan kautta. Kuitenkin myös harjoittelu, opinnäytetyö ja kouluaikainen verkostoituminen olivat helpottaneet työn saantia. Jopa puolet vastaajista on saanut jo opiskeluaikana työpaikan, ja moni viimeistään puolen vuoden kuluttua valmistumisesta. Suurin osa koulutusta vastaavasti työllistyneistä oli vakituisessa työsuhteessa. Toinen yleinen työsuhteen muoto vastaajien keskuudessa oli määräaikainen työsuhte. Tradenomeja oli työllistynyt usealle eri

alalle. Yleisimmät alat olivat taloushallinto, pankki- ja vakuutusala sekä muut alat, kuten julkishallinto. Tehtävänimikkeiden kirjo oli vastausten perusteella monipuolinen. Tehtävänimikkeistä valtaosa oli kirjanpitäjiä ja palveluneuvoja sekä erilaisia assistentteja ja sihteereitä. Yksityinen sektori ilmeni kyselyssä suurimmaksi työllistäjäksi.

Suurin osa vastaajista työskenteli Lapissa tai Pohjois-Pohjanmaalla. Tähän vaikuttanee koulun sijainti. Suurin osa vastaajista ei ollut kouluttautunut uudelleen eri alalle työllistyäkseen. Vastauksista voidaan päätellä, että noin puolet niistä, jotka eivät olleet työllistyneet koulutusta vastaavasti, eivät olleet kuitenkaan kouluttautuneet uudelleen. Tästä voidaan päätellä, että nämä vastaajat, jotka eivät olleet työllistyneet tradenomikoulutusta vastaavasti eivätkä olleet kouluttautuneet uudelleen, ovat tällä hetkellä joko työttöminä, tekevät tutkinnollaan koulutusta vastaamatonta työtä tai tekevät mahdollisesti aiemmin hankittua koulutusta vastaavaa työtä.

Tutkimuksen tavoitteet saavutettiin opinnäytetyössä hyvin. Kyselytutkimuksen kysymykset vastasivat tutkimusongelmaan, ja niillä saatiin vastaukset kaikkiin tutkimusongelmakysymyksiin. Kyselyssä osoittautui haasteelliseksi muotoilla kysymykset helposti ymmärrettäviksi ja tarkoituksen mukaisiksi. Jälkeenpäin ajatellen viimeistä kysymystä ei olisi tarvinnut esittää niille, jotka olivat tällä hetkellä tradenomikoulutusta vastaavassa työssä. Kyselyssä olisi voinut kartoittaa tradenomikoulutusta vastaamattomassa työssä olevien työtilannetta kysymällä heiltä, tekevätkö he tradenomikoulutuksellaan tällä hetkellä muita töitä vai ovatko työttöminä, jolloin lukuja olisi voinut verrata tämän hetkiseen rahoitusmalliin ja uuden ehdotuksen mukaiseen rahoitusmalliin. Aikaisempi koulutus -kysymykseen olisi voinut lisätä kolmoistutkinnon. Aikaisempi koulutus -kysymys oli myös ilmeisesti ymmärretty väärin, sillä useampi vastaaja oli ilmoittanut aikaisemmaksi koulutukseksi ammattikorkeakoulun ja koulutusalaaksi tradenomin. Kysymyksellä haluttiin kuitenkin saada tietää koulutus, jonka vastaajat olivat käyneet ennen tradenomiopintoja.

Opinnäytetyön tuloksia voidaan käyttää Lapin ammattikorkeakoulun tradenomin koulutusohjelman kehittämisessä ja työllisyystilannetutkimuksissa. Lisäksi tuloksia voidaan käyttää esimerkkinä Lapin ammattikorkeakoulusta valmistuneiden tradenomien työllistymistilanteesta.

LÄHTEET

Ammattikorkeakoululaki 14.11.2014/932.

Ehdotus laadullisen työllistymisen sisällyttämiseksi korkeakoulujen rahoitusmalliin 1.1.2019 alkaen 2017. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2017:8. Helsinki: Opetus- ja kulttuuriministeriö. Viitattu 6.3.2018 <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79311/okm08.pdf?sequence=9>.

Eskola, J. & Suoranta, J. 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.

Haaga-Helia 2018. Liiketalouden koulutusohjelma, Helsinki, Päivä 2018. Viitattu 8.3.2018 <https://www.haaga-helia.fi/fi/opinto-opas/koulutusohjelmat/liiketalouden-koulutusohjelma-helsinki-paiva?userLang=fi>.

Haapanen, L. 2016. Työllistyminen halutaan korkeakoulujen rahoituskriteeriksi 2019. Yle 8.7.2016. Viitattu 6.3.2018 <https://yle.fi/uutiset/3-9014140>.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2010. Tutki ja kirjoita. 15.-16.painos. Helsinki: Tammi.

JAMK 2018a. Opinto-opas AMK. Tradenomi (AMK), liiketalous tutkinto-ohjelma 2018, 210 op. Viitattu 8.3.2018 <https://opinto-opaat.jamk.fi/fi/opinto-opas-amk/tutkinto-ohjelmat-ja-opintotarjonta/suomenkieliset-opsit/2018-2019/liiketalous/>.

JAMK 2018b. Koulutus. Monien mahdollisuuksien tradenomi. Viitattu 24.3.2018 <https://www.jamk.fi/fi/Koulutus/Liiketalouden-ala/tradenomi/>.

Jarenko, K. & Martela F. 2014. Sisäinen motivaatio. Tulevaisuuden työssä tuottavuus ja innostus kohtaavat. Helsinki: Eduskunnan tulevaisuusvaliokunnan julkaisu 3/2014. Viitattu 29.3.2018 https://www.eduskunta.fi/FI/tietoaeduskunnasta/julkaisut/Documents/tuvj_3+2014.pdf.

Lapin AMK 2018. Tradenomi (AMK) liiketalous. Viitattu 8.3.2018 <http://www.lapinamk.fi/fi/Hakijalle/AMK-tutkinnot/Tradenomi,-liiketalous>.

Määrällinen tutkimus 2015. Jyväskylän yliopisto, Koppa. Viitattu 13.3.2017 <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/maarallinen-tutkimus>.

OAMK 2018. Opinto-opas. Opetussuunnitelmat 2018-2019. Viitattu 8.3.2018 <http://www.oamk.fi/opinto-opas/opintojen-sisalto/opetussuunnitelmat?koulutus=lik2018s&lk=s2018&alasivu=kuvaus>.

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2018a. Korkeakoulutus ja tiede. Viitattu 6.3.2018 <http://minedu.fi/korkeakoulutus-ja-tiede>.

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2018b. Korkeakoulujen ja tiedelaitosten ohjaus, rahoitus ja sopimukset. Viitattu 6.3.2018 <http://minedu.fi/ohjaus-rahoitus-ja-sopimukset>.

Opetussuunnitelmat: Lapin ammattikorkeakoulu 2018-2019 2018. SoleOPS. Viitattu 8.3.2018 https://soleops.lapinamk.fi/opsnet/disp/fi/ops_KoulOhjSel/tab/tab/sea?koulohj_id=7189923&ryhmtyypp=1&luku-vuosi=5420302&stack=push.

Suomalaisen Työn Liitto 2016. Tulevaisuuden työelämää koskeva selvitys. Tiivistelmä tutkimuksen tuloksista. Viitattu 6.3.2018 https://suomalainentyo.fi/wp-content/uploads/2016/09/Tyontekijat-ja-tyonantajat_tutkimustiivistelma2016.pdf.

Taulu, H. 2018. Tilastoja korkeasti koulutettujen työttömyydestä*. Akava 31.1.2018. Viitattu 24.3.2018 https://www.akava.fi/files/12516/01_Tilastoja_korkeasti_koulutettujen_tyottomyydesta_yleisimmat_asteet.pdf.

TRAL 2017. Tradenomit työelämässä. Viitattu 13.3.2017 <http://www.tral.fi/tietoa-tradenomeista/tradenomit-tyoelamassa/>.

TRAL 2018a. Jäsentutkimus 2017. Viitattu 18.4.2018 https://www.tral.fi/site/assets/files/1197/tral-jasentutkimus2017_webversio.pdf.

TRAL 2018b. Työllisyystilanne. Viitattu 24.3.2018 <https://www.tral.fi/tietoa-tradenomeista/tyollisyystilanne/>.

Valtioneuvosto 2017. Työryhmä: Laadullinen työllistyminen yhdeksi korkeakoulujen rahoituskriteeriksi. Viitattu 6.3.2018 http://valtioneuvosto.fi/artikkeli/-/asset_publisher/tyoryhma-laadullinen-tyollistyminen-yhdeksi-korkeakoulujen-rahoituskriteeriksi?_101_INSTANCE_3wyslLo1Z0ni_groupId=1410845.

YES Varsinais-Suomi 2018. Strategia 2020. Tulevaisuuden työelämä ja osaaminen. Viitattu 24.3.2018 <http://varsinais-suomi.yesverkosto.fi/strategia-2020/tulevaisuuden-tyoelama-ja-osaaminen/>.

LIITTEET

- Liite 1. Tyhjä kyselylomake, kyselytutkimus
- Liite 2. Avoimet vastaukset kyselylomakkeen kysymyksen 3 koulutusalaan
- Liite 3. Avoimet vastaukset kyselylomakkeen kysymykseen 7
- Liite 4. Avoimet vastaukset kyselylomakkeen kysymykseen 9
- Liite 5. Avoimet vastaukset kyselylomakkeen kysymykseen 14 työllistäjä
alaan

Liite 1. Tyhjä kyselylomake, kyselytutkimus 1(4)

Tradenomien työllistyminen

Tervetuloa vastaamaan Lapin ammattikorkeakoulusta valmistuneiden tradenomien työllistymistä koskevaan kyselyyn. Kyselyn avulla kartoitetaan tilannetta ajatellen opetus- ja kulttuuriministeriön ehdotusta sisällyttää laadullinen työllistyminen, eli koulutusta vastaavasti työllistyminen, korkeakoulujen rahoitusmalleihin. Vastaaminen vie vain 3-5 minuuttia ja kyselyyn vastataan nimettömänä. Kiitos vastauksistanne!

1. Sukupuoli *

- Nainen
- Mies
- En halua kertoa

2. Ikä *

- 21-25
- 26-30
- 31-35
- 36-40
- 41-45
- 46-

3. Aikaisempi koulutus *

- Ylioppilas/Lukio
- Toisen asteen ammatillinen oppilaitos, koulutusala _____
- Kaksoistutkinto, koulutusala _____
- Yliopisto, koulutusala _____
- Ammattikorkeakoulu, koulutusala _____

4. Milloin valmistuit tradenomiksi? *

- 2015
- 2016
- 2017

5. Suoritiko ammattikorkeakouluopintosi? *

- Päiväopintoina
- Monimuoto-opintoina

Liite 1. Tyhjä kyselylomake, kyselytutkimus 2(4)

6. Oletko tyytyväinen tradenomikoulutukseen Lapin AMK:ssa? *

- Kyllä
- Ei

7. Mitä lisäisit tradenomikoulutukseen? *

8. Minkälaiset valmiudet tradenomin tutkinto antaa mielestäsi työelämälle? *

- 1 Erittäin heikot
- 2 Heikot
- 3 Tyydyttävät
- 4 Hyvät
- 5 Erittäin hyvät
- En osaa sanoa

9. Miten koulutuksen työelämälähtöisyyttä voisi kehittää? (Esimerkiksi yhteistyö yritysten kanssa opintojen aikana)

10. Oletko työllistynyt koulutustasi vastaavasti valmistumisen jälkeen? *

- Kyllä
- En

11. Miten sait työpaikan? *

- Työharjoittelun seurauksena
- Opinnäytetyön seurauksena
- Kouluaikaisesta verkostoitumisesta
- Oman työnhankinnan seurauksena

12. Kuinka pian valmistumisesi jälkeen työllistyit? *

- Sain työpaikan jo opiskeluaikana
- Hetimitä valmistuttuani
- 1-6kk valmistumisesta
- 6-12 kk valmistumisesta
- 1-2 vuoden aikana

Liite 1. Tyhjä kyselylomake, kyselytutkimus 3(4)

13. Minkälaisessa työsuhteessa olet tällä hetkellä? *

- Vakinainen työsuhde
- Määräaikainen työsuhde
- Freelance-työntekijä
- Yrittäjä
- En ole tällä hetkellä tradenomikoulutusta vastaavassa työsuhteessa
- Joku muu työsuhteen muoto, mikä? _____

14. Millä alalla työskentelet tällä hetkellä? *

- IT
- Kaupan ala/Myyntityö
- Logistiikka
- Markkinointi
- Matkailuala
- Pankki-/Vakuutusala
- Taloushallinto
- Muu, mikä? _____

15. Minkälaisessa työtehtävässä työskentelet? *

- Johtotaso
- Keskijohto
- Asiantuntijatehtävät
- Toimihenkilö
- Työntekijä
- Yrittäjä/Ammatinharjoittaja
- Lomautettu
- Muu, mikä? _____

16. Tehtävänimike *

17. Työnantaja *

- Julkinen sektori
- Yksityinen sektori
- Muu, mikä? _____

18. Työpaikan sijainti *

- Uusimaa
- Varsinais-Suomi
- Satakunta
- Kanta-Häme
- Pirkanmaa

Liite 1. Tyhjä kyselylomake, kyselytutkimus 4(4)

- Päijät-Häme
- Kymenlaakso
- Etelä-Karjala
- Etelä-Savo
- Pohjois-Savo
- Pohjois-Karjala
- Keski-Suomi
- Etelä-Pohjanmaa
- Pohjanmaa
- Keski-Pohjanmaa
- Pohjois-Pohjanmaa
- Kainuu
- Lappi
- Ahvenanmaa
- Ulkomaat

19. Oletko kouluttautunut uudelleen eri alalle työllistyäksesi? *

- Kyllä
- En

Liite 2. Avoimet vastaukset kyselylomakkeen kysymyksen 3 koulutusalaan 1(2)

3. Aikaisempi koulutus, koulutusalat

Toisen asteen ammatillinen oppilaitos, koulutusala

- Opistotason yo-merkinomi, Oulun kauppaopisto
- Tietojen käsittely
- Liiketalous
- Liiketalouden perustutkinto
- Liiketalous
- Baarimestari
- Merkonomi
- Merkonomi
- Puutarhuri
- Liiketalous
- Teknikko, tietotekniikka
- Merkonomi
- Laboratorioala
- Liiketalous
- yo-merkonomi
- merkonomi
- Ravintola-ala
- Merkonomi
- Kuvataide
- Lähihoitaja
- liiketalouden perustutkinto
- kaupallinen opistotutkinto
- liiketalous
- Liiketalous/merkonomi
- Suunnitteluassistentin pk
- Matkailu
- Kaupallinen
- Taloushallinto

Kaksoistutkinto, koulutusala

- Nuoriso ja vapaa-ajanohjaaja
- Yo-merkantti
- Liiketalous
- liiketalouden ala, merkonomi

Yliopisto, koulutusala

- Sosiologia
Finanssit ja luotto

Ammattikorkeakoulu, koulutusala

- liiketalous
- Tradenomi
- Hoitotyö

Liite 2. Avoimet vastauksen kyselylomakkeen kysymyksen 3 koulutusalaan 2(2)

- Tuotantotalouden insinööri
- tradenomi
- Tradenomi
- Restonomi/degree programme in tourism
- rakennusinsinööri
- Terveystieteiden koulutus
- Tradenomi
- Taloushallinto
- Restonomi
- metsätalouden insinööri
- tradenomi
- Liiketalous
- Tietoliikennetekniikan insinööri
- tekniikka

Liite 3. Avoimet vastaukset kyselylomakkeen kysymykseen 7

7. Mitä lisäisit tradenomikoulutukseen?

- Enemmän käytännön harjoittelua kirjanpitoista.
- Enemmän yhteistyötä yritysten kanssa, taloushallinnon taitojen parempi opetus
- Enemmän käytäntöä
- Kävalinnanvapautta opintojen rakenteesta
- Parempaa opetuksen laatua
- perusasioita ja tietoa talousasioista ja tämän hetken talousuutisten seuraamista ja ymmärtämistä
- -
- Oikeita yrittäjiä luennoimaan opettajien lisäksi. Ei opettajat tiedä esim. yrittämisestä muuten kuin kirjoista luettuna.
- Syventävää osaamista perusteiden lisäksi.
- Käytännön harjoittelua teoriassa opiskelluista asioista. Ei välttämättä harjoittelun muodossa.
- Käytännön työelämän tehtäviin tutustumista.
- Enemmän opetusta ja vähemmän ryhmätöitä.
- Tuntui, että moneen aihealueeseen tuli vain ns. pintaraapaisu. Vaihtoehtoisten ammattiopintojen valinnassa opiskelijaa tulisi ohjata paremmin.
- Parempaan tiedon siitää, että ei ole pakko mennä "yleisen" koulutus suunnitelman mukaisesti vaan, että voi itse valita itselleen mielenkiintoisia kursseja.
- Opettajien ammattitaitoa opetettavasta aineesta, esimerkiksi toivoisin että useammalla opettajalla olisi tuoreempaa kokemusta työelämästä. Ne opettajat, jotka olivat viimeisimmiksi käyneet opettajan töiden välissä opettavan aineen työtehtävissä, pitivät mielekkäimpiä ja opettavaisimpia kursseja. Turhat ryhmätöitä pois, ja keskitytään niihin taitoihin, mitä työelämässä oikeasti tarvitaan.
- Selkeyttä opintoihin.
- Yrittäjyyteen, taloushallintoon ja kirjanpitoon liittyviä kursseja.

Liite 4. Avoimet vastaukset kyselylomakkeen kysymykseen 9 1(4)

9. Miten koulutuksen työelämälähtöisyyttä voisi kehittää? (Esimerkiksi yhteistyö yritysten kanssa opintojen aikana)

- Näin aikuisena ja työssäkäyvänä sekä työn ohessa opiskelevana silloinen yhteistyön määrä yritysten kanssa oli riittävää. Nuorille sen sijaan työelämälähtöisyyden korostaminen ja työelämätaitojen lisääminen voisi olla tärkeämpää.
- Se oli mielestäni riittävää
- Yhteistyötä yritysten kanssa. Case tapauksia. Oikeiden työtehtävien tekoa opetuksessa, ei vain työharjoittelussa. Käytännön vinkkejä jne
- Enemmän yhteisprojekteja ja kanssakäymistä yrittäjien kanssa
- Enemmän yhteistyötä yritysten kanssa
- Monimuotokoulutukseen vähän vaikea varmaankin koulun puolesta työelämälähtöisyyttä järjestää. Mielestäni opettajien ajantasaisella tiedolla ja vierailijoilla.
- Palkalliset harjoittelut, projektityöskentelyä yhdessä eri toimijoiden kanssa
- Hankkia tiettyjä yhteistyö-yrityksiä, jotka lupautuvat ottamaan harjoittelijoita.
- Enemmän vierailevia puhujia suoraan työelämästä, oikeita projekteja yms...
- Harjoitustöillä yrityksille
- Koulun tulisi etsiä sopivat harjoittelupaikat opiskelijoille, jotta valmistuminen ei viivästyisi sen vuoksi. Myös suuntautumisvaihtoehdon mukaisia projekteja tulisi sisällyttää opintoihin konkreettisesti niin, että opiskelija pääsee jyvälle oikeasta työelämästä.
- Ongelmaksi työllistymisessä olen havainnut sen, että tradenomitutkinto on ns. yleistutkinto, joka ei anna valmiutta esim. assistentin työtehtäviin. Itse olen erikoistunut julkishallintoon, enkä ole päässyt yhteenkään haastatteluun. Mm. koulusihteerin paikkoihin vaatimuksena on tiettyjen sähköisten järjestelmien osaaminen. Kun se puuttuu, ei pääse jatkoon. Meillä koulutuksessa panostettiin mm. toiminnan kehittämiseen ja digitalisaatioon. Valitettavasti en ole löytänyt yhtään työpaikkaa, jossa juuri tällä osaamisella olisi vahvoja. Jotenkin tuntuu, että ainakin monimuoto-opinnoissa mennään liian yleisellä tasolla ja puuttumaan jää juuri jokin täsmäosaaminen esim. osto- tai myyntisihteerin tms. tehtäviin. Työelämälähtöisyys erityisesti monimuoto-opinnoissa on todellinen haaste, jota pitäisi kehittää. Valitettavasti en osaa sanoa, miten se käytännössä toteutettaisiin.
- Yhteistyötä esim. Kuntien kanssa. AMK mukaan esim. EU tietosuoja asetuksen muutoksista johtuviin työtehtäviin; yhteinen projekti kuntien kanssa.
- Enemmän Toimitusjohtajia opettajiksi tunneille. Opettajilla ei oikein mitään käsitystä oikeista työelämän haasteista. Hyvä esimerkki oli Oikeuden perusteet jakso, opettaja oli Käräjäoikeuden Varatuomari. Mainioita case esimerkkejä grillijono tappeluista!
- Kaikkein optimaalisin olisi, jos saataisiin toimeksiantoja oikeilta yrityksiltä. Nykyinen Napalaakso kuulostaa hyvältä konseptilta (itsehän en sitä kokenut). Mahdollisuuksien mukaan tykkäisin, jos kaksi tai useampi kurssi voitaisiin sitoa yhteen tehtävään kurssityöhön.
- -

Liite 4. Avoimet vastaukset kyselylomakkeen kysymykseen 9 2(4)

- Esim pakkolinen ulkomaan harjoittelu. Keskittyä vielä kielten osaamiseen
- Esimerkiksi voisi työskennellä enemmän opintojen aikana jos työpaikka vastaa opintoja. Itsellä oli tällainen tilanne, mutta työelämälähtöisyyttä ei tuettu.
- enemmän yrittäjiä luennoimaan.
- Enemmän vierailevia luennoitsijoita, jotka oikeasti tekevät alan töitä. Yrittäjyys-opintoja.
- Pitkälti opiskelijasta itsestä kiinni. Enemmän yhteistyötä yritysten kanssa, jos mahdollista.
- Eri alojen yrityksiin tutustuminen.
- Tarpeeksi pitkä työharjoittelu (min. 4 kk) auttaa jopa työllistymään.
- Minusta oli kummallista kun Torniossa opiskellessani ei käyty Outokummulla tai Stora Ensolla opiskelijavierailulla. Eli isoihin teollisuusyrityksiin mielellään vierailuja.
- Harjoittelupaikkojen järjestämisestä voisi olla apua.
- Enemmän projekteja yritysten kanssa, mahdollisesti kaksi lyhyempää harjoittelua yhden pitkän sijaan.
- Juurikin enemmän yhteistyötä oikeiden yritysten kanssa joiden kautta enemmän oikeita projekteja.
- Yrityksistä käytäisiin kertomassa/esittelemässä työstä minkälaista se on. Näin ehkä olisi helpompi myös tietää minkälainen työ olisi itselle sopivaa. Mahdollisuudet työllistyä ovat kuitenkin laajat. Harjoittelupaikat saattavat myös olla aika tiukassa, joten olisi hyvä olla yhteistyö yrityksiä, jotka sitoutuisivat ottamaan harjoittelijoita säännöllisesti, jotta pääsisi oman alan töihin harjoittelun muodossa tutustumaan.
- Tein opinnot oman työn ohella, toimii hyvin.
- En osaa sanoa.
- Siinäpä se. Yhteistyö yritysten kanssa opintojen aikana.
- Työharjoittelu
- Luennoimaan tradenomeja, jotka ovat valmistuneet 5-10 vuotta aiemmin. Silloin olisi tuore käsitys tradenomien mahdollisuuksista ja erilaisista urapoluista.
- Erytisesti ammatinvaihtajille tärkeää saada tutustua myös yritysten käytössä oleviin ohjelmiin. Tällä hetkellä suurin kynnys työllistymille tuntuu olevan juuri kokemattomuus ohjelmistojen suhteen.
- Tutustumista eri yrityksiin, ei vain suuriin. Miettiä tehtävät aina työelämän kannalta, jotta kontakteja tulisi mahdollisimman paljon ja alueen yritystarjontaa tulisi tutuksi.
- -
- Itselläni oli työpaikka koko koulutuksen ajan. Ongelmana ehkä ns. aikuisopiskelussa on se, että kun harjoittelujen aika koittaa, niin on vaikea lähteä harjoitteluun toiseen työpaikalle, vaikka ihan vain kokeilumielessä. Harjoittelu on usein palkatonta eikä ole mahdollisuutta lähteä toisesta työpaikasta, jossa on kiinni, jos ei ole esimerkiksi vakituista työtä. Mielestäni tässä voisi olla kehittämisen paikkaa yhteistyön saralla yritysten kanssa.
- En osaa sanoa.
- Enemmän työharjoittelua

Liite 4. Avoimet vastaukset kyselylomakkeen kysymykseen 9 3(4)

- Vapaasti valittavia opintoja toisesta suuntautumisvaihtoehdosta. Opiskelin itse taloushallinnon linjalla ja olisin ollut kiinnostunut suorittamaan opintoja myös julkishallinnon linjalta.
- Yhteistyötä voisi tehdä enemmän sellaisten yritysten kanssa, jotka mahdollisesti voisivat myös työllistää opiskelijoita opintojen jälkeen.
- koulutuksessa huomioitiin jo työelämälähtöisyyttä. tehtäviä pystyin toteuttamaan työelämälähtöisesti. Voisi vielä lisätä vuorovaikutusta työnantajien kanssa. Oli mahdollista suorittaa virtuaalisesti joka vastaa hyvin toimintaympäristö muutosta työelämässä ja aikuisopiskelijan tarpeita(joustavuus)
- Työharjoitteluita enemmän, lyhyitä työkokeiluja, yhteistyötä yritysten kanssa, enemmän kielillä opiskelua
- Yhteistyöt eri toimialojen kanssa. Itsellä on jäänyt opinnoista parhaiten mieleen erinlaiset case-tehtävät. Esimerkiksi Tornion/Lapin yrittäjille viestiä että hyödyntää rohkeasti opiskelijoita uusissa innovaatioissa. Opettajat ja yrittäjät voisi yhdessä suunnitella ja rajata tehtävän antoa. Päivä johtajana -päivä oli myös hyvä keksintö.
- Yrityksen kehittämisen suunnitelmia yms isompia tehtäviä voisi tehdä oikealle yritykselle jo ennen oppinäytetyötä ja tätä kautta löytää myös mahdollisen toimeksiantajan hyvissä ajoin
- Kursseihin olisi hyvä lisätä projekteja, joita tehdään yhteistyössä yritysten kanssa. Yritykset täytyy valita tarkkaan ja heidän täytyy olla aidosti mukana projektissa, jottei oppiminen kärsi toimimattoman yhteistyön takia. Yrityksille voidaan tarjota projekteja jotka hyödyttävät heitä ja oppilaat oppivat samalla. Esim markkinatutkimuksen tms tutkimusten teko, kampanjat yms. Mutta tämä onnistuu vain 100% mukana olevien yritysten kanssa.
- Uravaihtoehtoja voisi tuoda paremmin esille esim. vierailijaluonnoitsijoita eri yrityksistä
- Yhteistyö yritysten kanssa, esimerkiksi kurssien ryhmä- ja/tai lopputöiden tekeminen yritykselle/yrityksestä ja vaikka lyhyetkin harjoittelujaksot. Tosin tämä olisi tietysti vaikea toteuttaa monimuotokoulutuksessa.
- Työharjoittelun tärkeyttä pitäisi korostaa, käytännön oppimista yhteistyössä paikallisten yritysten kanssa lisää.
- Enemmän tutustumista ja mahdollisuuksia verkostoitua eri aloilla. Start up tilaisuudet voisivat olla yksi todella hyvä mahdollisuus.
- Enemmän yhteistyötä yritysten kanssa. Ja saman asian uudelleen läpikäyntiä kurssista toiseen vähemmän.
- Enemmän hankkeita joissa toteutetaan palveluita tai ratkaistaan ongelmia yritysten tarpeisiin yritys.
- Taitotason tulee harjoittun alkuun mennessä olla hyvä, jotta harjoittelusta hyötyy opiskelija ja harjoittelupaikan tarjoaja. Tämä vaikuttaa harjoittelupaikan saamiseen.
- Käydä enemmän läpi erilaisia taloushallinnon ohjelmia.
- Koulu voisi hankkia harjoittelupaikkoja opiskelijoille Suomesta ja ulkomailta.

Liite 4. Avoimet vastaukset kyselylomakkeen kysymykseen 9 4(4)

- Yrityksistä aktiivisesti tietoa millaista osaamista he tarvitsevat, mihin suuntaan osaamista tulisi kehittää tulevaisuudessa. Kontakteja yrityksiin entistä enemmän. Tutusmisvierailuja mahdollisuuksien mukaan.

Liite 5. Avoimet vastaukset kyselylomakkeen kysymykseen 14 työllistäjä alaan

14. Millä alalla työskentelet tällä hetkellä?

Muu, mikä?

- Julkishallinto
- Teollisuus
- Julkishallinto
- Ratkaisuasiantuntija
- Julkishallinto, kunta
- Projektihallinta
- Kiinteistö, palvelu
- Julkinen sektori
- Viranomainen, lupa-asiat
- Julkishallinto
- Opetus- ja koulutus
- Valtion viranomainen, sosiaaliala
- Henkilöstöhallinto
- Julkishallinnon esimiestehtävissä
- Kela
- Liikuntajärjestö